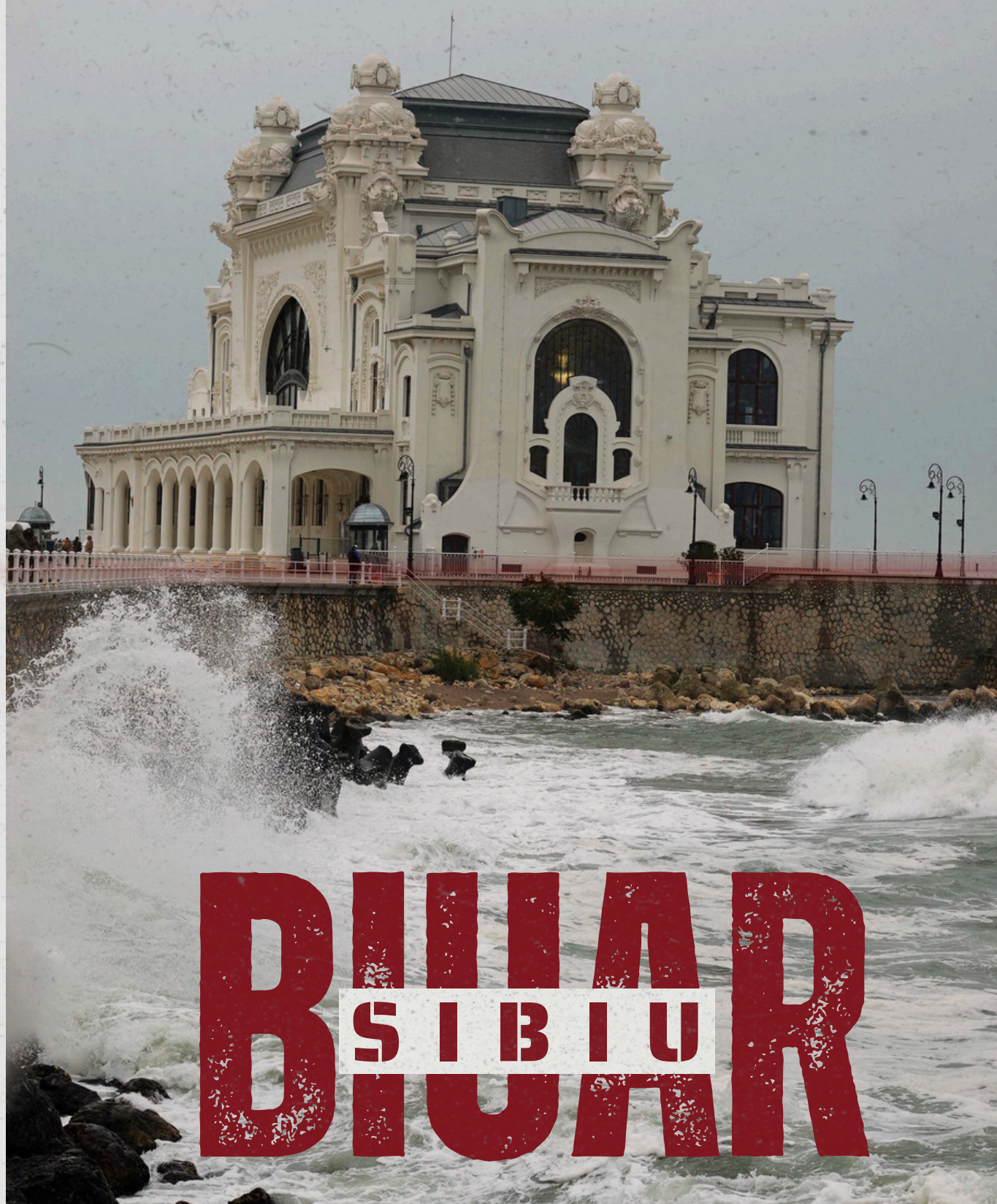

BULETIN INFORMATIV ONLINE AL UAR

OCTOMBRIE 2025 SIBIU www.uarsibiu.ro

CUPRINS

SEMNAL

Festivalul SoNoRo x 20 de ani

INFO 1

Deschiderea BNA 2025 – ARCUB

de Ana DONȚU

INFO 2

Gala BNA 2025 Constanța

de Ana DONȚU

INFO 3

Gala BNA 2025 Sibiu

de Ana DONȚU

INFO 4

Agostino Bossi și workshop-urile italo-române

de Beatrice-Gabriela JÖGER

INFO 5

Limite. Cincișor. Partea a III-a

de Mircea ȚIBULEAC

INFO 6

Cu gândul la Vălenii Șomcuței

de Mircea CORCODEL

INFO 7

Restaurarea betonului. Episodul 1

de Radu MEDREA

INFO 8

Lansarea revistei „ASTRA. ACTA BIBLIOTHECAE”

de Ana DONȚU

INFO 9

De la roboți de zidărie la proiectare asistată de AI

de ARHISPEC

MINISTERUL CULTURII

Primăria Capitalei

Arjo
Cultiva
Buenos Aires

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

București - Cluj 31.X. - 16.XI.2025

www.
Sonoro.
org

BUCUREȘTI CONCERT DE DESCHIDERE: ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT – HAPPY BIRTHDAY SONORO!
OUT OF THE BOX 1: ANTENE – OUT OF THE BOX 2: ÎNTRE RÂNDURI – OUT OF THE BOX 3:
DADA REVISITED – CÂNTEC DE DRAGOSTE – BORDERLANDS – ANTOLOGIA INOCENȚEI
SCENES FROM THE BARRICADES – HARTA IMAGINAȚIEI – POARTA SĂRUTULUI
TOATE PÂNZELE SUS! – SONORO TALK: DOR ȘI DAR **CLUJ** UN VAL ȘI O ARIPĂ – TIMPUL
CA LUMINĂ – ANTOLOGIA INOCENȚEI – ȚARA RITMULUI – SONORO TALKS: DOR ȘI DAR
NANI, NANI – BORDERLANDS

Festivalul SoNoRo x 20 de ani

Festivalul SoNoRo anunță o ediție aniversară – 20 de ani de muzică de cameră în România, cu 20 de concerte în București și Cluj, programate în perioada 31 octombrie – 16 noiembrie 2025.

Pentru revista **Arhitectura**, în calitate de partener media, organizatorii festivalului oferă abonaților la newsletter **bilete reduse cu 20%**. Codul este **SONORORR** și se aplică în câmpul Discount code din formularul de comandă.

Organizatorii acestui festival ludic și nonconformist ne invită în spații precum Sufrageria Regală, Palatul Bragadiru, Ateneul Român, Palatul Camerei de Comerț și Industrie a Municipiului București, Clubul Control, ARCUB – Hanul Gabroveni și Biserica Evanghelică C.A. București, printre altele. 60 de artiști renumiți pe marile scene internaționale vor concerta în cadrul Festivalului SoNoRo.

„Rapsodia Română”, titlul ediției din acest an, este inspirată de Constantin Brâncuși, Nichita Stănescu și dadaiști, Delta Dunării, Muntenia, Ținutul Secuiesc și Moldova, de cântece de leagăn, de compozitori români și de numele importante ale muzicii de cameră la nivel internațional.

Festivalul SoNoRo a metamorfozat modul tradițional de receptare a mesajului muzicii clasice într-o experiență care implică și celelalte arte, dar și ideea de patrimoniu architectural, prin spațiile eclectice pentru concerte.

INFO 1 / DE ANA DONȚU

LANSARE BNA

1 OCTOMBRIE 2025 - ARCUB

2025

Pe **1 octombrie**, în spațiul primitor al **ARCUB Gabroveni**, a avut loc **deschiderea Bienalei Naționale de Arhitectură**, cel mai important eveniment dedicat arhitecturii românești contemporane. Manifestarea marchează **trei decenii și cincisprezece ediții ale BNA**, prilej de reflecție asupra evoluției profesiei și asupra rolului arhitecturii în viața publică.

Evenimentul a reunit numeroase personalități ale mediului profesional — de la arhitecți implicați în prima ediție din 1994 până la reprezentanți ai noii generații, studenți și tineri creatori.

Atmosfera a fost una de dialog între vârste și viziuni, între tradiție și prezent, între memoria școlii de arhitectură și provocările actuale ale profesiei.

În cadrul deschiderii au fost rostite mai multe discursuri care au adus în atenție istoria bienalei, spiritul comunității arhitecților și sensul cultural al arhitecturii — de la evocări și mărturii la reflecții despre educație, etică și creativitate.

ILEANA TUREANU

președinta Uniunii Arhitecților
din România

Succesul pe care l-a avut Bienala, de când am început să o extindem în tot mai multe orașe - șapte, opt, chiar nouă - a făcut ca publicul din București să nu mai aibă o imagine completă asupra întregului eveniment. De fapt, s-a știut foarte puțin despre ce s-a întâmplat în țară.

*Așa că, împreună cu domnul **Alexandru Beldiman**, creatorul Bienalei încă din 1994, ne-am gândit că este un bun prilej de a ne reaminti începuturile și de a urmări parcursul acestui eveniment - cum a evoluat, ce a rămas constant și câtă continuitate există, de fapt, în ceea ce părea o transformare. Au trecut 31 de ani, trei decenii de existență a Bienalei Naționale de Arhitectură - un prilej potrivit să ne uităm în urmă cu luciditate și bucurie.*

Alexandru Beldiman s-a ocupat, în 1994, de prima Bienală Națională de Arhitectură - o ediție cu adevărat remarcabilă. Concursul de atunci se desfășura între arhitecții din România și arhitecții de origine română stabiliți în străinătate. Printre participanți se aflau domnul Munteanu, domnul Perianu, mulți alți arhitecți care lucrau peste hotare și dintre care mulți activează și astăzi.

Dan Marin s-a numărat printre premianți și este și acum alături de noi. Silvia Pinteau a primit premiul pentru arhitectură de interior, pentru sediul Panasonic, iar Radu Teacă, desigur, nu putea lipsi - dovadă a continuității și a legăturilor trainice din breasla noastră.

Mă bucur să văd în sală mulți colegi care au participat și atunci. Dacă vă amintiți vreun moment din acea primă Bienală și doriți să-l împărtășiți, ar fi minunat. Colegii mei au fotografiat ediția aceea de referință.

Concursul din 1994 a avut șase secțiuni, iar - contrar unei percepții ulterioare - încă de la prima ediție a fost inclus și Festivalul Internațional de Film de Arhitectură, cu un juriu prezidat de Liviu Ciulei.

Ediția din '94 a fost cu totul specială - plină de entuziasmul acelor ani postrevoluționari. Țin minte că Liviu Ciulei, la decernarea premiilor secțiunii de film, spunea: „Premiile demonstrează pandantul existent între două pericole: puterea politică și puterea banului. Creatorul care stă în spatele unei clădiri este adesea înfrânt de o forță dominantă, rece și deformatoare”.

Cred că astăzi putem înțelege și aprecia cel mai bine sensul acestor cuvinte.

Între 1996 și 2010, Bienala a avut opt ediții desfășurate pe modelul celei din '94. Inițial, au fost cinci secțiuni, apoi șase, prin introducerea arhitecturii de interior. În cadrul secțiunii de arhitectură, proiectele erau împărțite după dimensiune - sub 1.000 de metri pătrați și peste 1.000, indiferent de temă.

Una dintre cele mai strălucitoare ediții a fost cea din 2012, ediția a X-a, aniversară, când s-au reunit forțele Uniunii, ale Ordinului Arhitecților și ale Institutului de Arhitectură. S-au aniversat atunci 120 de ani de organizare profesională și de învățământ superior de arhitectură în România. A fost o ediție amplă, cu zece secțiuni, peste 300 de proiecte înscrise și expoziții desfășurate în unele dintre cele mai elegante spații din București. Curatoarea ediției din 2012 a fost Cristina Gociman, care ne va spune în continuare câteva cuvinte.

În 2014, contextul a devenit mai fragil, începuseră să se resimtă efectele crizei economice. Țin minte că Sergiu Nistor a fost curatorul acelei ediții. Consiliul European al Arhitecților constata atunci că peste jumătate dintre arhitecții europeni priveau cu pesimism viitorul profesiei. Numărul arhitecților din Europa se dublase, însă veniturile arhitecților români erau cu 20% sub media europeană. După 2009, autorizațiile de construire scăzuseră cu 20%. Începuseră să se construiască mai mult locuințe în mediul rural, iar comanda pentru locuințele colective scăzuse dramatic, până aproape de dispariție. A fost un an dificil, dar relevant pentru transformările profesiei.

Ediția din 2016 a fost marcată de interesul tot mai mare pentru restaurare și recuperarea patrimoniului construit. Se construia tot mai puțin, iar comanda publică dispăruse aproape complet. Tot atunci am organizat primul concurs pentru trofee Bienalei, o inițiativă devenită deja tradiție.

În 2018, la centenarul arhitecturii românești, am decis să extindem din nou Bienala și să o desfășurăm în mai multe orașe din țară. A fost o experiență extraordinară - am mers să ne întâlnim cu colegii noștri din diverse regiuni, iar dialogul cu ei s-a dovedit nu doar interesant, ci și profund revigorant. Ne-a entuziasmat și pe noi, și pe ei, iar numărul secțiunilor s-a dublat.

CURATOREA EDIȚIEI DIN 2012

Mulțumesc actualei conduceri a Uniunii Arhitecților din România, care a avut curajul și încrederea de a-mi încredința organizarea acelei ediții a Bienalei. Țin să evoc și memoria regretatului profesor Peter Derer, președintele Uniunii la acea vreme, care a avut inițiativa - pentru prima dată - de a oferi evenimentului un titlu tematic. Așa s-a născut ideea aniversară „120 de ani de organizare profesională”, pornind de la începuturile Societății Arhitecților Români, întemeiată în 1891, și ale Școlii S.A.R., fondate în 1892.

A fost un eveniment de mare anvergură, pentru că - tot pentru prima dată - Universitatea de Arhitectură și breasla arhitecților au fost într-o reală comuniune, unite de dorința de a arăta ce reprezintă arhitectura pentru societate.

Cu ocazia aceasta s-a lansat proiectul „Arhitectul român, creator de patrimoniu cultural”, precum și ideea realizării unei istorii a învățământului de arhitectură, proiect la care lucrez și astăzi, cu speranța de a-l duce la bun sfârșit. Ediția din 2012 a avut și o dimensiune simbolică, dar și una emoționantă: abia atunci, la 100 de ani de la moartea sa, Ion Mincu a fost declarat academician post-mortem.

Am dedicat evenimentului o amplă retrospectivă Ion Mincu, curatoriată de profesorul Nicolae Lascu, care a reunit documente, planșe și modele de o valoare excepțională.

CRISTINA GOCIMAN

A fost o Bienală amplă, bogată, în care pentru prima dată toate școlile de arhitectură din țară au fost reprezentate. Expozițiile au abordat teme variate - de la materiale inovatoare și sustenabilitate până la cercetare istorică și experiment arhitectural.

Timp de 15 zile, Bienala a fost animată de conferințe profesionale, dezbateri și întâlniri. Un moment cu totul special a fost seara de la Banca Națională a României, unde domnul guvernator Mugur Isărescu a fost prezent și a acordat premii simbolice. Cu aceea ocazie s-a bătut și o medalie aniversară dedicată celor 120 de ani de organizare profesională - un gest care a marcat profund acea ediție.

Cred că asemenea momente excepționale merită readuse în atenție. Sunt evenimente care dau măsura unei profesii și a unei comunități care știe să-și celebreze istoria.

Bienala este un prilej important să vorbim despre arhitectură. Dar, din păcate, de fiecare dată când încercăm să o facem, constatăm că s-a schimbat ceva - nu doar în profesie, ci și în lumea din jur. Am ajuns la vârsta la care clienții mei sunt mai tineri decât mine. Țin minte că, prin anii '90, mulți dintre cei cu care lucram proveneau din generația de dinainte de '89 - oameni care aveau o anumită cultură, vorbeau limbi străine, aveau deschidere și o formă de respect față de meserie. Erau oameni cu care se putea dialoga.

Treptat însă această deschidere s-a estompat. În loc să crească interesul pentru arhitectură, observ cum totul devine mai superficial, mai grăbit, mai pragmatic. Iar o parte din vină, cred eu, o poartă sistemul de educație. Învățământul din România, cu toate schimbările și incoerențele lui, a pierdut ceva esențial: formarea umană. Calitatea umană a scăzut - și se vede asta și la clienți și, inevitabil, și în felul în care noi, arhitecții, ne raportăm la profesie.

Nu vreau să par pesimist, dar asta simt în momentul de față. Arhitectura este, până la urmă, o artă abstractă. Ca să ajungi la esență, trebuie să sapi mult, să ai claritate, răbdare, cultură și un mediu care să te sprijine. Or, tocmai acest cadru prielnic lipsește. Fără educație și fără o minimă cultură generală, arhitectura nu mai are rădăcini.

RADU TEACĂ

De aceea cred că Bienala rămâne un loc esențial - un spațiu de întâlnire, de dialog și de bucurie. E important să ne vedem, să discutăm, să ne confruntăm ideile. Să fim împreună. Pentru studenți și tinerii arhitecți, aceste întâlniri sunt o ocazie de a învăța direct de la cei cu experiență.

În arhitectură, demersul trebuie să fie curat, onest, riguros. Altfel, riscul de colaps - moral sau profesional - e mare. Nu cred că problema de astăzi e lipsa banilor sau a tehnologiei. Problema, în primul rând, ține de calitatea umană. Iar calitatea umană se clădește prin educație.

DESPRE SOLANGE D'HERBEZ DE LA TOUR

În cadrul evenimentului a fost prezentat un film dedicat arhitectei Solange d'Herbez de la Tour, o personalitate marcantă a arhitecturii internaționale. Despre ea a vorbit arhitecta Georgeta Gabrea, prietenă apropiată a doamnei Solange d'Herbez de la Tour:

Solange a fost un personaj absolut extraordinar prin tot ceea ce a făcut. Aș vrea să povestesc doar un episod care o definește foarte bine și care, de fapt, marchează începutul carierei ei de arhitect în Franța.

A plecat acolo în anii '60, într-o perioadă în care femeile arhitecte erau puternic discriminate. În Franța de atunci, nimeni nu avea încredere să încredințeze un proiect unei femei. A fost o epocă în care recunoașterea profesională pentru femei era aproape imposibilă.

Solange a participat la numeroase concursuri, a avut de înfruntat respingeri, chiar și procese, dar a continuat să lupte cu perseverență pentru dreptul femeilor arhitect de a-și semna propriile proiecte și de a crea alături de colegii lor bărbați.

La un moment dat, a fost invitată să participe la o selecție pentru un proiect important. După mai multe ore de discuții, potențialul client i-a spus, cu o sinceritate dezarmantă: «Îmi place foarte mult de tine, dar cum aș putea să încredințez lucrarea mea unei femei arhitect?».

GEORGETA GABREA

Solange a încercat să-l convingă, i-a adus argumente, dar el a rămas ezitant. În cele din urmă, bărbatul i-a propus un test neașteptat: «Eu sunt pasionat de tir. Hai să facem un concurs. Dacă tu câștigi, îți dau proiectul. Dacă pierzi, nu ți-l dau».

El nu știa însă că Solange fusese campioană la nu mai puțin de 28 de discipline sportive, inclusiv la tir, că fusese campioană a României și chiar olimpică. Solange nu a spus nimic. A acceptat provocarea cu un zâmbet. Au mers împreună la poligon, au tras fiecare la țintă - iar Solange, firește, a câștigat. Acel bărbat i-a devenit client pe viață.

Așa era Solange: discretă, hotărâtă, cu o forță interioară uriașă. Și dincolo de această întâmplare, rămâne impresionant ceea ce a realizat mai târziu ca președintă a Uniunii Internaționale a Femeilor Arhitecte. A luptat neobosit pentru recunoașterea profesională a femeilor din întreaga lume - în special în țările unde acestea erau puternic discriminate, cum sunt cele arabe.

MESAJ PENTRU TINERI

Un singur lucru vreau să vă spun - și mă adresez, în special, celor tineri: Nu veți ști niciodată cât de buni sunteți... sau cât de buni ați putea fi... dacă nu vă încercați.

Întotdeauna există o întrebare care ne provoacă: „Pot să fac mai mult decât fac acum?”. Nu știm răspunsul decât dacă încercăm. Este un fel de concurs cu noi înșine. Putem să facem încă un pas, să împingem limitele? Dacă nu încercăm, nu vom ști niciodată.

Și, făcând acel pas, veți vedea că... nu se întâmplă nimic rău. Este doar experiență, doar o șansă de a vă descoperi. Încercați până la capăt, până când simțiți că nu mai puteți. Chiar dacă fiecare pas pare greu, e important să mergeți mai departe.

AUGUSTIN IOAN

Orice provocare pe care o întâlniți este o oportunitate de a vă testa, de a vă măsura forțele și de a vă cunoaște cu adevărat potențialul. Încercați! Nu vă temeți să faceți pasul următor!

MARIAN MOICEANU

Mă bucur că în Bienala au fost incluse proiectele de sertar sau proiectele studenților, sau proiectele de diplomă, pentru că fiind implicați în educație îi învățăm să îndrăgească competiția cu noi, sau cu ei înșiși. Faptul că ei participă din ce în ce mai mult, iar cu Bienala au ocazia să o facă într-un mod mult mai organizat, asta ne bucură foarte mult. Le explicăm că, în această meserie, competiția onestă este extraordinar de importantă și e o meserie în care fără competiție și fără orgoliul de a face ceva artistic și frumos nu obții rezultate.

În momente dificile, când sentimentul de apartenență la școală slăbește, când materialismul devine tot mai feroce și trăim într-o lume preocupată constant de schimbările climatice, de sustenabilitate și de alte teme esențiale, se întâmplă uneori ca până și unii arhitecți să afirme, cu mare convingere, că nu mai este nevoie să construim - că arhitectura ar fi, de fapt, doar un act științific, pur rațional.

Eu vreau însă să spun clar că, în școală, prin oamenii pe care îi avem, prin dascălii care formează noile generații, nu uităm să le reamintim studenților noștri că arhitectura a fost întotdeauna o știință, dar a fost, în același timp, și o artă. Și că a face arhitectură înseamnă nu doar cunoaștere, ci și o atitudine etică și un act cultural.

Prea ușor se uită astăzi aceste lucruri, chiar și la nivelurile cele mai înalte. Arhitecții trebuie să lupte, să înțeleagă și să transmită, prin ceea ce fac, faptul că arhitectura rămâne o artă - poate cea mai complexă dintre toate.

Dacă lucrările pe care le vedem, dacă proiectele premiate reflectă aceste valori, înseamnă că este și meritul școlii, al profesorilor și al tuturor celor implicați în educația arhitecturală.

Relația dintre școlile de arhitectură, continuitatea și dialogul dintre ele sunt, la rândul lor, esențiale pentru ca toate aceste principii să dăinuie. d'Herbez de la Tour

link video: <https://we.tl/t-DenstEaVgb>

INFO 2 / DE ANA DONȚU

GALA BNA CONSTANȚA

3 OCTOMBRIE 2025, CAZINOUL DIN CONSTANȚA

În spațiul Cazinoului din Constanța, proaspăt redeschis publicului, s-a desfășurat pe 3 octombrie 2025 festivitatea de premiere a Secțiunii 7 – Restaurarea monumentelor de arhitectură și Secțiunii 8 – Reabilitarea și reconversia clădirilor, eveniment organizat în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură 2025. Ziua a debutat cu o vizită ghidată a Cazinoului, oferind participanților prilejul de a redescoperi această clădire emblematică, simbol al patrimoniului arhitectural românesc, readusă la viață după ani de restaurare. După-amiaza, între orele 16.00 și 18.00, a avut loc Gala de premiere și vernisajul expoziției de proiecte din cele două secțiuni, coordonate de arh. Anca Filip, cu participarea membrilor juriului Ștefan Manciulescu, Radu Medrea și Miklos Kollo.

Evenimentul a reunit arhitecți, profesioniști din domeniu, studenți și invitați din țară și din străinătate, într-un dialog despre valorificarea patrimoniului construit și responsabilitatea intervențiilor contemporane asupra acestuia. Programul zilei a inclus și proiecția filmului documentar „Litoralul românesc (1955–1989)”, urmată de prezentarea volumului semnat de Delia Cornea, „Vilegiatura la malul mării și patrimoniul său arhitectural. Istoria băilor de mare și a cazinourilor din Constanța și Mamaia” — o carte care completează prin cercetare istorică și sensibilitate culturală tematica acestor două secțiuni ale Bienalei.

CONSTANTIN GORCEA

În numele organizatorului acestui eveniment, Uniunea Arhitecților din România, vă urez un călduros bun venit la festivitatea de premiere a secțiunilor Restaurarea monumentelor de arhitectură și Reabilitarea și reconversia clădirilor.

Doamna Ileana Tureanu, președinta Uniunii Arhitecților din România, din păcate nu a putut fi prezentă și mi-a încredințat mie onoarea de a deschide această manifestare. Sunt arhitectul Constantin Gorcea, din Suceava, membru al Senatului Uniunii Arhitecților.

Pe scenă îi avem alături de mine pe domnul arhitect Alexandru Bălan, reprezentantul arhitecților locali din Constanța, și pe doamna arhitectă Anca Filip, curatorul celor două expoziții.

În primul rând, trebuie să ne bucurăm de modul în care este organizată această ediție a Bienalei Naționale de Arhitectură, cu evenimente desfășurate în mai multe orașe ale țării. Aceasta nu este prima ediție în acest format, dar este deja un succes și o inițiativă apreciată la nivel național.

Este, de asemenea, o bucurie să evidențiem activitatea colegilor noștri arhitecți din Constanța, care s-au implicat foarte mult în ultimii ani. Poate ați observat chiar cartea dedicată Casinoului din Constanța, un exemplu al eforturilor lor susținute de conservare și valorificare a patrimoniului. Datorită lor, avem astăzi onoarea de a desfășura acest eveniment într-o clădire care și-a regăsit splendoarea de altădată. Activitatea lor include numeroase expoziții și publicații dedicate patrimoniului orașului și regiunii, iar noi le dorim să continue aceste inițiative și să le ducă la un nivel la fel de înalt.

Vă mulțumim că ați răspuns invitației noastre și suntem deosebit de încântați să vedem atât de mulți participanți, veniți din toate colțurile țării, dar și din străinătate.

ALEXANDRU BĂLAN

Gazda noastră de astăzi este, de fapt, Cazinoul din Constanța – o clădire emblematică nu doar pentru oraș, ci pentru întreaga Românie. Este o bucurie ca această ediție a Bienalei Naționale de Arhitectură să se desfășoare chiar aici, în Cazinou, la prima ediție găzduită de acest loc încărcat de istorie și simboluri.

Aș vrea să completez ceea ce s-a spus mai devreme: printre noi se află și arhitectul Radu Cornescu, un coleg pasionat de istorie, care a fost implicat încă din momentul în care Cazinoul a fost transferat din administrarea ministerului către primărie. Atunci s-a organizat prima expoziție dedicată „Constanței în imagini”, realizată chiar de el. Îi mulțumim pe această cale pentru contribuția sa constantă la promovarea patrimoniului local.

De-a lungul anilor, au fost numeroase expoziții itinerante dedicate Cazinoului din Constanța – la Suceava, Hunedoara, Baia Mare și chiar la Balcic. A fost o inițiativă care a arătat cum imaginea acestei clădiri a devenit un simbol recunoscut peste tot.

Expoziția de astăzi, la rândul ei, reflectă parcursul acestui edificiu – de la perioada de declin până la renașterea sa actuală. Este o dovadă a faptului că reabilitarea și restaurarea nu înseamnă doar refacerea unei clădiri, ci și recuperarea unei identități culturale.

Ne bucură să avem aici, alături de noi, colegi arhitecți din întreaga țară – din Tulcea, din alte filiale ale Ordinului Arhitecților, din străinătate, dar și pe premianții acestor secțiuni, pe care urmează să-i cunoaștem în scurt timp.

Tot în această sală au avut loc recent trei concerte din cadrul Festivalului „George Enescu”, ceea ce ne confirmă că acest spațiu nu și-a pierdut vocația culturală și continuă să fie un loc viu, deschis și primitor pentru evenimente de prestigiu.

Mulțumesc tuturor celor care au făcut posibilă această întâlnire și vă doresc să vă bucurați de eveniment și de atmosfera unică a Cazinoului din Constanța!

ANCA FILIP

Astăzi prezentăm *Palmaresul* a două dintre secțiunile *Bienalei Naționale de Arhitectură 2025* — două secțiuni cu un caracter special, dedicate protecției și valorificării patrimoniului construit, acel patrimoniu care de multe ori deține valoare culturală recunoscută și beneficiază de un regim juridic de protecție, fie ca monument istoric, fie ca parte a unei zone construite protejate.

În cadrul acestor secțiuni au fost înscrise 48 de proiecte, reprezentând o adevărată provocare pentru membrii juriului. În urma jurizării pe baza materialelor prezentate la panou, au fost selectate opt proiecte reprezentative pe care am reușit să le vedem în teren.

Le mulțumim sincer pentru implicare și profesionalism. Activitatea lor a depășit simpla analiză de proiecte; au evaluat realizări concrete, lucrări finalizate, pentru că — așa cum știm — nu proiectele se premiază, ci rezultatele lor în spațiul construit.

RESTAURAREA MONUMENTELOR DE ARHITECTURĂ

PREMIILE SECȚIUNII

RESTAURAREA ȘI REFUNCȚIONALIZAREA TURNULUI ȘI BASTIONULUI MĂCELARILOR

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

ABRUPTARHITECTURA -

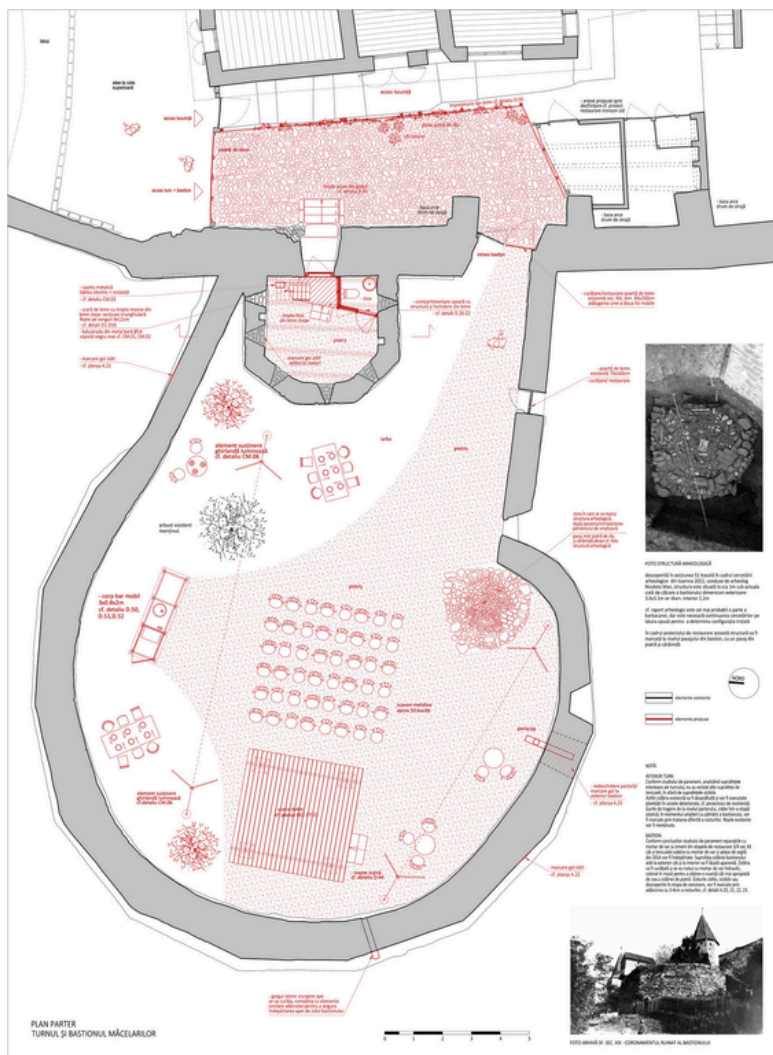
arh. Cristina Constantin,

arh. Cosmin Pavel

Turnul și Bastionul Măcelarilor fac parte din centura de fortificații a cetății Sighișoara, sit înscris în patrimoniul mondial UNESCO.

Proiectul a urmărit, dincolo de refacerea scărilor și a planșeelor (complet sau parțial dispărute) păstrarea a cât mai mult din substanța istorică. Toate elementele noi sau refăcute sunt recognoscibile ca atare: podina planșeelor din două straturi de dulapi dispuse la 45°, grinzile noi inserate în cuiburile existente dar realizate din doi dulapi ușor distanțați, scările ce respectă poziția inițială și interpretează scara documentată de un relevu din 1950, structura auxiliară de la nivelul parterului (podestul de acces și grupul sanitar) inserată ca o piesă de mobilier ușor rotită față de zid. La exterior, tencuielile nu au fost refăcute, ci doar consolidate, păstrând pe alocuri vizibilă materialitatea zidului: piatră pentru primele niveluri, cărămidă mai sus.

Atașat zidului de incintă (sec. XIV) bastionul circular (sec. XVII) a înlocuit parțial o barbacană mai veche. Deja în secolul al XVIII-lea fortificațiile își pierd rolul militar și sunt treptat cucerite de vegetația spontană ce acoperă cu timpul fostul glacis al cetății. La sfârșitul secolul al XIX-lea regăsim bastionul ca grădină privată folosită de o casă din apropiere, coronamentul zidului apare ruinat în fotografiile de arhivă, pentru ca o intervenție de restaurare din anii 1950-1960 să refacă zidurile cu unele completări incerte din punct de vedere al autenticității.

link video: <https://we.tl/t-xYurIApKmJ>

CASA UNEI COLECȚII

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

Attila KIM Architects: Attila Kim,
Alexandru Szűz Pop, Adina
Marin, Cristina Iordache

Proiectul de renovare al acestui imobil interbelic propune o abordare atipică de restaurare, care nu urmărește în exclusivitate doar forma în care clădirea a fost inițial construită, ci acordă prioritate proiectului inițial desenat și autorizat, astfel aducând la viață pentru prima dată elemente arhitecturale valoroase, care au existat doar pe desenele originale ale casei. Așadar, după aproape un secol, prinde viață un proiect care a existat doar în arhivele Bucureștiului.

Din punct de vedere funcțional, proiectul a urmărit să creeze o relație flexibilă între viața privată și dimensiunea semi-publică a casei. Parterul găzduiește acum o mică galerie de artă, atelierul și biroul amenajat în fostul garaj, spații care pot fi deschise vizitatorilor cu ocazia unor expoziții sau evenimente. Etajul întâi a fost gândit ca o zonă de zi extinsă, cu un al doilea birou, o bucătărie și spații de întâlnire, destinate atât proprietarului, cât și curatorilor, artiștilor sau colecționarilor invitați. Etajul al doilea și mansarda păstrează caracterul intim și privat, fiind dedicate vieții de familie: dormitoare și un living personal. Podul a fost transformat într-un spațiu luminos și aerisit, prin deschiderea unei curți interioare de lumină și prin întreruperea parțială a planșeului, care creează o legătură vizuală directă cu scara principală.

Întregul proiect urmărește două obiective majore: pe de o parte, readucerea la viață a unei opere arhitecturale de valoare, într-o formă cât mai apropiată de intențiile inițiale ale arhitectului; pe de altă parte, crearea unui cadru optim pentru expunerea unei colecții de artă contemporană, într-un context modernist autentic.

link video: <https://we.tl/t-BTv0UpQGfX>

PALATUL BĂNCII COMERȚULUI, SEDIUL PRIMĂRIEI CRAIOVA. RESTAURARE ȘI CONSOLIDARE

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

Expert MCC Iulian Cămui, Nicolae Trif, Leontin Trif, Mihai Trif, Andreea Trif, Adela Trif, Ilona Nica, Bogdan Ruxanda, Vlad Mihai Ghiță

Amplasată central, într-un context urbanistic valoros, clădirea Primăriei din Craiova este una dintre construcțiile reprezentative ale orașului. Restaurarea acestei clădiri, asupra căreia și-au pus amprenta atât Ion Mincu cât și Constantin Iotzu a urmărit în mod esențial prelungirea duratei de viață și punerea în valoare a monumentului istoric.

Dincolo de intervențiile structurale și de eliminare a tuturor cauzelor degradării, un rol important în prelungirea duratei de viață a clădirii l-a avut adaptarea cerințelor funcționale. Soluția de arhitectură se axează pe satisfacerea nevoilor actuale cu limitările impuse de respectul față de valoarea substanței originale a monumentului istoric. S-au luat măsuri minim invazive de creștere a eficienței energetice prin implementarea unui sistem termoizolant de 30 cm în planul șarpantei, prin utilizarea unei sticle cu calități superioare de transfer termic și control solar pentru partea exterioară a luminatorului central și prin modernizarea instalațiilor de încălzire, climatizare, ventilație și iluminat. Organizarea planimetrică a urmărit revenirea la compoziția originală prin eficientizarea utilizării spațiului cu ajutorul unor noi sisteme de stocare a arhivei, prin îndepărtarea compartimentărilor și finisajelor improprii, și prin utilizarea unor sisteme realizate din materiale ușoare acolo unde a fost necesară divizarea spațiilor.

link video: <https://we.tl/t-qlaVZmjS2M>

CONSOLIDARE, RESTAURARE ȘI PUNERE ÎN VALOARE - CAZINOUL DIN CONSTANȚA

NOMINALIZARE

AUTORI:

Proiectant general: Remon Proiect
- arh. Constanța Carp (Expert
Atestat M.C.)

Antreprenor general & Manager De
Proiect: Aedificia Carpați - ing.
Petre Badea, ing. Marius Stan

Cazinoul din Constanța este un monument istoric de importanță națională, simbol al orașului, construit între 1903–11 în stil Art Nouveau, pe baza planurilor arhitectului Daniel Renard. Realizat într-o perioadă de avânt tehnologic și cultural al țării, Cazinoul - de la amplasamentul unic, până la sistemul constructiv mixt cu zidărie, beton armat și metal - a fost conceput ca manifest de modernitate. Este o construcție sofisticată la scară mare, iar de-a lungul timpului a suferit multiple modificări, degradări și reconfigurări, care au alterat semnificativ partiul și decorul originare, precum și spiritul său fondator.

La debutul lucrărilor clădirea se afla într-o stare profundă de degradare - o acumulare cronică ale deficiențelor: degradări structurale severe, infiltrații de apă, atacuri biologice, distrugerii extinse ale componentelor artistice, instalații desființate și intervenții parazitare.

Doar o parte restrânsă din materialul istoric putea fi salvată, ceea ce a impus o intervenție complexă, cu dublă direcție: restaurarea fragmentelor autentice și integrarea coerentă a unui strat nou pentru a răspunde cerințelor contemporane.

Conceptul de intervenție a avut la bază concluziile alarmante ale expertizelor și viziunea de a recupera ultima configurație cunoscută - cea din perioada interbelică, marcată de personalitățile arh. D. Renard, ing. A. Saligny, ing. G. Constantinescu, arh. I. Mincu și a ing. E. Radu.

link video: <https://we.tl/t-uSy3FYMYCY>

REABILITAREA CASEI COLECȚIILOR

NOMINALIZARE

AUTORI:

Proiectant general: K&K Studio de proiectare
arh. Guttman Szabolcs-István, arh.
Kulcsár András-Levente, arh.
Kulcsár Iulia-Maria

Clădirea a fost construită în anul 1910. Inițial clădirea a fost concepută ca locuință, dar ulterior a găzduit diverse funcțiuni publice, precum reședința subprefectului, Camera Agricolă și Casa Corpului Didactic. Clădirea este retrasă de la frontul străzii, având două niveluri, demisol și parter, cu plan rectangular, care are în planul fațadei o logie sprijinită pe stâlpi masivi din cărămidă, cu un acoperiș independent în patru ape, cu balustradă din fier forjat cu ornamente florale din repertoriul artei 1900. Planimetric, clădirea se înscrie într-o formă aproape pătrată. În planul fațadei principale există o logie bordată cu stâlpi masivi din zidărie de cărămidă cu balustradă din fier forjat. Fațada principală are un caracter reprezentativ, iar fotografiile de epocă arată faptul că prezintă o pictură valoroasă caracteristică artei anilor 1900. Celelalte trei fațade au fost tratate mai simplu, pe latura nordică existând o adăugire din anii '80 fără valoare arhitecturală. De asemenea, tot în spatele clădirii, pe latura nordică, au fost adăugate un garaj și o anexă. În aceeași perioadă s-au modificat formele și tâmplariile unor goluri de la nivelul demisolului. Imobilul a fost construit într-o singură etapă în stilistica Seccesionului de la începutul secolului XX. Prin elementele stilistice vizibile pe fațadă în una dintre imaginile istorice ale clădirii se pot identifica elementele specifice acestui curent. Formele curbate ale pinionului ce verticalizează fațada, stâlpii logiei din fațadă și supradimensionarea bosajului din zona soclului se înscrie pe linia arhitecturii 1900.

REABILITAREA ȘI RECONVERSIA CLĂDIRILOR

PREMIILE SECȚIUNII

CONSOLIDAREA ȘI MODERNIZAREA CORPULUI A, COLEGIUL NAȚIONAL „LIVIU REBREANU”, BISTRIȚA

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

arh. Cristina Tuță-Filip, arh.
Zsuzsanna Szilágyi-Bartha

Obiectivul investiției a fost punerea în siguranță a acestui monument de interes național, protejarea și modernizarea clădirii cu destinație educațională în paralel cu protecția și restaurarea tuturor elementelor ce îi definesc valoarea istorică. Soluțiile propuse prin proiect au urmărit asigurarea exigențelor de performanță de rezistență, stabilitate, siguranță și confort în exploatare a clădirii monument istoric, concomitent cu revenirea la o configurație interioară și o imagine apropiată de cea originală, istorică prin restaurarea arhitecturală și a componentelor artistice din lemn (mobilier, tâmplării) și fier forjat.

Una dintre cele mai mari provocări pe parcursul proiectării și execuției a fost consolidarea planșelor istorice tip Wayss, realizate din beton cu nervuri dese, turnate pe corpuri de umplură din rame de lemn învelite în saltea de trestie. Consolidarea a fost realizată prin introducerea unor profile metalice și realizarea unor suprabetonări, precum și metode contemporane de consolidare a elementelor de beton cu plase din fibre de carbon, respectiv sticlă și mortare de înaltă rezistență pentru reparații. Ca o consecință, a fost necesară modificarea soluțiilor de finisaje la tavane, dar în special la nivelul pardoselilor și scărilor, prin utilizarea unor materiale contemporane precum microterrazzo pe bază de ciment colorat sau microciment.

La nivelul tâmplăriilor, a fost posibilă păstrarea și restaurarea tuturor ușilor istorice și a unora dintre tâmplăriile de ferestre, iar cele nou realizate din lemn stratificat respectă detaliile originale, asigurând totodată și cerințele de izolare termică.

link video: <https://we.tl/t-cuYHxsLqSD>

RESTAURARE VILĂ INTERBELICĂ, STR. JOSEPH LISTER, COTROCENI

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

arh. Iulian Ungureanu, arh. Dragoș Dumitrașcu, S.C. AIM STUDIO DE ARHITECTURA S.R.L.

După restaurare, casa a fost eliberată de inevitabilii paraziți arhitecturali care afectează adesea clădirile vechi din București, recăpătând claritatea și luminozitatea de la momentul finalizării din 1934. Principiul central al intervenției a fost conservarea cât mai fidelă nu doar a imaginii, ci și a materialității originale. Modificările s-au realizat doar acolo unde era absolut necesar, iar lucrările de consolidare au fost minimale și gândite pentru a nu afecta fațadele. La parter, singura intervenție funcțională semnificativă – adăugarea unei mici băi lângă bucătărie, intervenție care permite o eventuală conversie facilă într-o locuință multigenerațională, organizată pe două niveluri. Subsolul generos, inutil pentru o locuire contemporană, a fost transformat într-o cafenea, cu acces separat realizat prin fostul garaj, adaptat prin construirea unei scări exterioare în locul rampei auto. În locul ferestrei din PVC care înlocuise ușa de garaj a fost construită o tâmplărie batantă, ce reproduce motivele de feronerie ale intrării principale. În același spirit, poarta care separă zona din față a curții, destinată cafenelei, de grădina din spate, reinterpretează desenul porților vechi. În grădina a fost adăugat un foișor contemporan, sub forma unei pergole metalice, gândit ca o structura de susținerea pentru plante agățătoare – glicine, foarte des întâlnite în Cotroceni. Tâmplăria din lemn a fost înlocuită cu una nouă, fidelă desenului original. Însă jaluzelele din lemn de tei originale au fost păstrate și recondiționate – un demers ce a implicat un efort considerabil, inclusiv financiar, dar care contribuie esențial la autenticitatea și imaginea arhitecturală a casei, precum și la conservarea tehnicilor istorice.

link video: <https://we.tl/t-5v1hEldRhj>

SALA DE SPORT A LICEULUI TEORETIC JÓSIKA MIKLÓS

NOMINALIZARE

AUTORI:

arh. Tóthfalusi Gábor

Echipa de proiectare: arh. Szócs

István, arh. Cecălășan Ioana

- TEKTUM Arhitectură & Artă SRL

În centru orașului Turda, adiacent bisericii Reformate și Muzeului de Istorie, fosta reședință princiară, eparhia Reformată, proprietarul ansamblului școlar Jósika Miklós, dorea să amenajeze o sală de sport pentru activitățile școlare. Tektum a fost însărcinat să găsească o soluție viabilă.

Forma terenului și existența clădirilor nu permiteau construirea unei noi clădiri. Totodată în mijlocul curții era amplasată o construcție cu valoare ambientală. Având în vedere aceste informații și luând în considerare caracterul vernacular al străzii adiacente curții și vecinătatea cu un mic pârau, s-a optat pentru o soluție urbanistică non-invazivă, de restructurare. Astfel, clădirea cu valoare ambientală a fost tratată ca un monument, a intrat într-un proces de refuncționalizare, aici fiind amplasate spațiile anexe necesare unei săli de sport (vestiare, grupuri sanitare, etc).

Lângă clădire, sub vechiul teren de sport, la cota -9.00m s-a propus sala de sport, accesibilă prin două scări dispuse conform exigențelor. Pentru aceste scări, respectiv pentru spațiile necesare sistemelor de încălzire și ventilație, s-au propus două inserții mici, necesare funcțional. Aceste inserții prezintă o arhitectură contemporană, care se integrează în estetica ansamblului, respectiv în pitorescul străzii vernaculare.

Pe sala de sport s-a amenajat un teren de sport exterior. Sala de sport este iluminată prin luminatoare amplasate la nivelul terenului.

link video: <https://we.tl/t-3XjSpmVYCK>

CINEMA STUDIO

NOMINALIZARE

AUTORI:

Adina Szitar, Dan Munteanu,
Bogdan Raț, Ștefana Bădescu, Dan
Damian, Andreea Leș, Roland
Rigler, Anamaria Goie

Proiectul de arhitectură a presupus modificări interioare și exterioare pentru a consolida și reabilita imobilul existent în vederea adaptării sale la cerințele funcționale contemporane specifice unui cinematograf de artă.

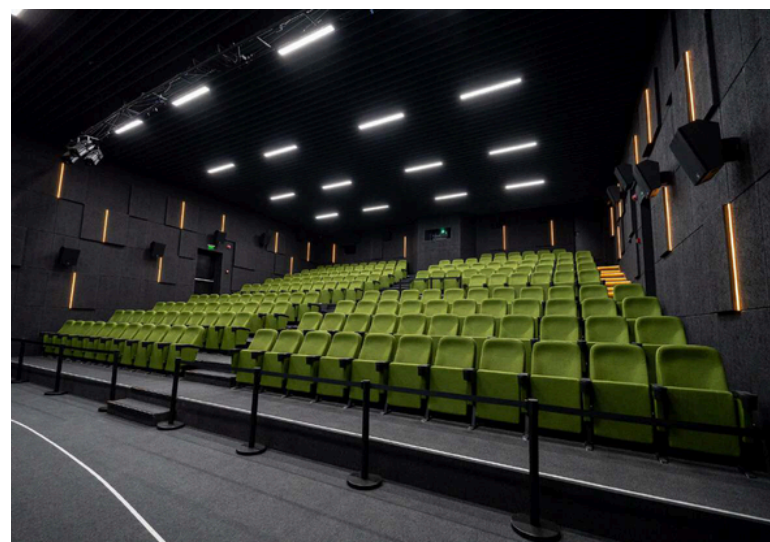
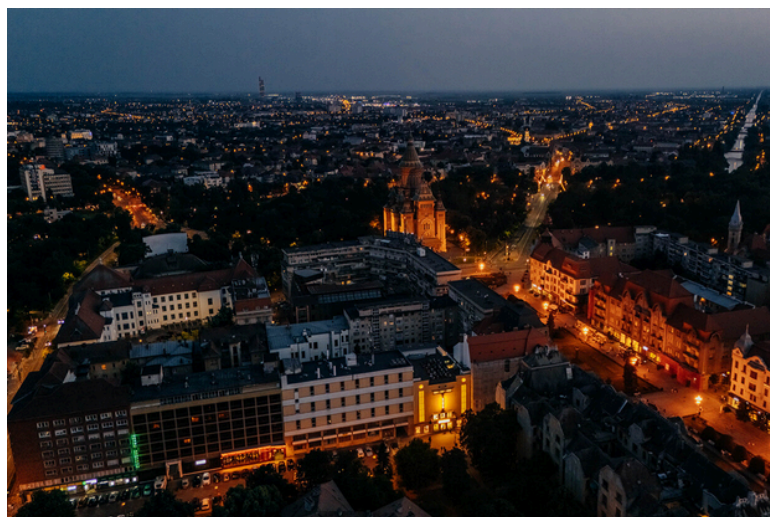
Astfel, la nivelul parterului se definește o zonă de acces cu recepție care se continuă cu un spațiu de tip cafenea. Tot la parter se găsesc și două studiouri pentru editare video și de sunet, tratate ca o insulă izolată fonic.

Sala de cinema existentă a fost transformată în două săli de cinema, una mai generoasă pentru proiecții frecvente și una mai mică și flexibilă în compartimentare, cu gradene retractabile, pentru spectacole și repetiții, dar și pentru proiecții ocazionale.

Podul existent a fost transformat într-un hub multifuncțional utilizat pentru spații de birouri, prezentări și expoziții, dar și o sală radio. La acest etaj au fost inserate două curți de lumină exterioare pentru o mai bună iluminare a spațiilor de lucru.

Partea superioară a clădirii este amenajată sub forma unei terase circulabile pe care se organizează proiecții în aer liber.

Structură din beton și cărămidă a clădirii a fost consolidată prin cămășuire. Compartimentările propuse au necesitat realizarea unei structuri noi din diafragme din beton armat pentru pereți, a unor ferme metalice acoperite de un planșeu din beton armat peste sălile de cinema, dar și a unei structuri metalice, ancorate în structura din beton existentă, pentru a putea susține noua placă din beton armat pentru terasa circulabilă, realizată peste arcele din beton existente la etajul hub-ului.

link video: <https://we.tl/t-sMES4TEWb8>

INFO 3 / DE ANA DONȚU

PREMIILE BNA

7 OCTOMBRIE 2025 - PRIMĂRIA SIBIU

SIBIU

Atmosfera festivă a Bienalei Naționale de Arhitectură 2025 a continuat la Sibiu, în Holului Primăriei din Piața Mare, cu evenimentele dedicate Secțiunii 5 – Arhitectura timpului liber, clădiri pentru turism, ospitalitate și loisir.

Echipa secțiunii, formată din arh. Mircea Țibuleac, arh. Șerban Țigănaș, arh. Gabriela Petrescu (curator) și membrii juriului Corvin Cristian, Adrian Spirescu, Károly Nemes, a structurat un program dens, în care expoziția proiectelor selectate a fost completată de o serie de conferințe tematice susținute de invitați de prestigiu.

Seara a debutat la ora 17.00 cu vernisajul expoziției și conferința „Construcții sportive” susținută de dr. arh. Șerban Țigănaș, urmată, la ora 18.00, de prezentarea „Scenografie și arhitectură” a arhitectului Corvin Cristian, o incursiune personală în dialogul dintre film, teatru și spațiul construit.

La ora 18.30, dr. arh. Adrian Spirescu a susținut o conferință despre Bienala Națională de Arhitectură și despre criteriile de jurizare, aducând în discuție raportul dintre desen, detaliu și expresia arhitecturală.

Evenimentul s-a încheiat la ora 19.30 cu Gala de premiere și deschiderea expoziției proiectelor nominalizate și premiate, un moment de recunoaștere a valorii și diversității arhitecturii românești contemporane.

MIRCEA ȚIBULEAC

președintele Sucursalei UAR Sibiu

Mă bucur să constat că această secțiune a fost primită cu mult interes și entuziasm la Sibiu. Am avut un sprijin real și consistent din partea Secției locale a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, ceea ce m-a bucurat în mod deosebit. Prezența numeroasă a tinerilor în sală este dovada concretă a implicării lor și a dorinței de a participa la acest schimb de experiență între generații — un aspect esențial pentru continuitatea profesiei noastre.

De asemenea, vreau să mulțumesc Filialei Sibiu-Vâlcea a Ordinului Arhitecților din România, care a fost foarte receptivă la inițiativa noastră. Am colaborat excelent, chiar într-un fel de „barter profesional”: noi am sprijinit proiectul lor „Case deschise”, iar ei au contribuit activ la promovarea secțiunii noastre.

Nu în ultimul rând, adresez mulțumiri Primăriei Municipiului Sibiu, un partener constant și extrem de generos. De-a lungul anilor, am beneficiat de un sprijin concret, iar cea mai semnificativă dovadă a acestei colaborări a fost, în urmă cu șapte ani, acordarea sediului din Piața Mică, care găzduiește astăzi Centrul de Cultură Arhitecturală Sibiu.

Acolo derulăm proiecte culturale și educative de mici dimensiuni, în timp ce evenimentele ample, precum cel de astăzi, le organizăm aici sau la Biblioteca Județeană Astra, unul dintre partenerii noștri tradiționali.

link video: <https://we.tl/t-xrYBlzZJ0m>

CORVIN CRISTIAN

Scenografie și arhitectură

Prima conferință din cadrul evenimentului a fost susținută de arhitectul Corvin Cristian și a avut ca temă relația dintre scenografie și arhitectură, o zonă în care se întâlnesc imaginația, meșteșugul și rigoarea vizuală.

Corvin Cristian a vorbit despre parcursul său profesional, început aproape întâmplător în scenografie, o experiență care s-a dovedit formativă pentru înțelegerea spațiului și a detaliului arhitectural. „Mulți arhitecți, mai ales cei interbelici, au făcut și scenografie de teatru sau film. E o formă de exercițiu vizual extrem de utilă”, a subliniat el.

Prezentarea a inclus exemple de decoruri pentru filme istorice sau contemporane, construcții realizate integral pentru filmări – sate medievale, biserici, locuințe coloniale, spații industriale – în care desenul de mână, materialitatea și proporția devin instrumente esențiale. „În scenografie, desenul transmite intenția mai bine decât orice randare digitală. Iar exercițiul de a studia stiluri și epoci diferite – de la gotic la victorian sau art deco – te obligă să înțelegi proporțiile și să vezi de ce o formă funcționează.”

Arhitectul a vorbit și despre transferul acestor experiențe către arhitectura reală, unde atenția la texturi, lumini și detalii poate transforma radical percepția unui spațiu. A prezentat câteva proiecte proprii – de design interior, de arhitectură și restaurare – în care s-a regăsit aceeași preocupare pentru coerența vizuală și expresivitatea materialelor.

„Scenografia te învață să fii atent, nu neapărat creativ în sensul spectaculos al cuvântului. E un exercițiu de observație și de grijă față de detaliu. Copiem, reinterpretăm, și din asta se naște autenticitatea.”

În final, Corvin Cristian a subliniat că arhitectura, asemenea scenografiei, este un act de compoziție culturală: o artă a proporțiilor și a memoriei. În lipsa studiului și a înțelegerii modelelor clasice, spunea el, „riscăm să pierdem sensibilitatea care dă frumusețe unei clădiri”.

link video: <https://we.tl/t-Ylh9yA7P5n>

ADRIAN SPIRESCU

Bienala Națională de Arhitectură

link video: <https://we.tl/t-4YkSJX67B0>

Am avut bucuria să fac parte din Comisia Secțiunii 5 – Arhitectură pentru turism, ospitalitate și loisir, alături de colegii Corvin Cristian și Carolin Nemeș, sub coordonarea atentă a curatoarei Gabriela Petrescu. A fost o experiență intensă: am analizat, am discutat, uneori am avut opinii diferite, dar mereu nuanțate, și am ajuns la o selecție de proiecte valoroase, dintre care două au fost premiate.

Înainte însă de a vorbi despre aceste lucrări, vreau să subliniez importanța Bienalei Naționale de Arhitectură ca moment de reflecție și vizibilitate pentru profesia noastră. Este esențial să ne arătăm societății – nu doar breselei – lucrul bine făcut, excelența și rigoarea profesională. Într-o vreme în care reperele valorice sunt tot mai fragile, arhitectura are responsabilitatea de a le reafirma.

E reconfortant să văd aici mulți tineri arhitecți. Cred că ei au nevoie de astfel de întâlniri, pentru a înțelege continuitatea unei profesii care înseamnă, în fond, cultură, etică și măsură. Totodată, parteneriatele cu autoritățile locale – precum sprijinul Primăriei Sibiu, care ne găzduiește – sunt esențiale: fără colaborarea acestor instituții, arhitectura nu poate exista ca fenomen public.

Premiile, desigur, contează. Le aduc bucurie celor care le primesc și marchează momente importante în cariera fiecăruia, dar valoarea reală a Bienalei stă în dialogul profesional, în contactul cu colegii și în recunoașterea unui standard comun de calitate. Îmi amintesc perfect emoția primului premiu primit la o Bienală, un moment care mi-a confirmat că efortul și exigența sunt răsplătite.

Un alt merit al ediției actuale este descentralizarea: faptul că evenimentele nu mai sunt concentrate doar la București, ci au loc în mai multe orașe, atrăgând atenția publicului asupra arhitecturii ca fenomen cultural viu. Este un pas important, care ne aduce mai aproape de comunități și de realitatea diversă a țării.

Arhitectura, până la urmă, este o formă de civilizație. Fie că vorbim despre spațiile istorice ale Sibiului sau despre piețele din Florența, esențial rămâne raportul dintre proporție, echilibru și spiritul locului. Acestea sunt reperele care dau sens meseriei noastre și care trebuie transmise mai departe generațiilor tinere.

ȘERBAN ȚIGĂNAȘ

„Constructii sportive”

link video: <https://we.tl/t-rn2izKjJ8x>

Dragi prieteni, ca președinte de onoare al Bienalei nu pot concura în nicio secțiune, dar pot spune de ce participarea constantă contează. Din 2006 am intrat, ediție de ediție, „în joc”: ca să rămân conectat la ce se întâmplă, să îmi întâlnesc colegii și să am curajul expunerii publice. Anul acesta, la invitația doamnei Ileana Tureanu, nu am „recoltă” de premiere, ci o expoziție despre arhitectura pentru sport din biroul nostru din Cluj: opt proiecte realizate, două în șantier și patru pe planșetă. Suntem mulți aici din echipă — le mulțumesc tuturor pentru anii de muncă și în mod special loanei pentru grafica expoziției.

Am ales să prezint proiectele cronologic, dar mai ales ca lecții. Prima lecție a venit odată cu modernizarea pentru CFR Cluj: timpul era implacabil, echipa intrase în Champions League, iar soluția a fost o tribună temporară pe o infrastructură solidă. Acolo am „descoperit” practic ceea ce bănuiam teoretic: tablă perforată cu dublă calitate — culoare și transparență. Lumina trece, tu vezi afară fără să fii văzut. E un principiu pe care l-am reluat, rafinat, nu ca efect, ci ca strategie spațială.

A doua mare lecție: Cluj Arena (2011). Am câștigat concursul cu o viziune de arenă de fotbal, dar decizia publică a cerut pistă de atletism. A fost o criză fertilă: am trecut de la „obiect în incintă” la relief urban permeabil, cu o promenadă continuă care lasă orașul să se vadă prin stadion și publicul să rămână conectat cu peisajul. Aici „transparența” nu mai era doar materială, ci urbană, funcțională și socială. A treia lecție: Sala Polivalentă — „clădirea pereche”. Cum construiești o cutie neagră (evenimente interioare) care să ofere o experiență comparabilă cu stadionul vecin? Cu bugete austere, am apelat la logica halelor industriale: prefabricate, finisaje simple, detalii robuste; iar la nivel de înveliș: parametrică perforată, translucidă, ca să vibreze la lumină și să ofere un „al doilea plan” percepției. Apoi, la Craiova, într-un design&build, am împins ideea mai departe: anvelopa ca „cortină” care se ridică și dezvăluie structura exact în pragul intrării — un mic ritual scenografic înaintea spectacolului sportiv. Nu e mimă: e un mod de a povesti, prin arhitectură, ce urmează să se întâmple.

ARHITECTURA TIMPULUI LIBER, CLĂDIRI PENTRU TURISM, OSPITALITATE, LOISIR

PREMIILE SECȚIUNII

ADRIAN SPIRESCU

Comentariu despre jurizare

link video: <https://we.tl/t-cL3FIJfCzx>

În analiza lucrărilor prezentate, ne-am stabilit câteva criterii clare. Unul dintre cele mai importante a fost relația proiectului cu contextul existent – cu terenul, vecinătățile, spațiul urban sau natural în care se inserează. Aș face aici o observație, poate chiar o recomandare pentru viitor: ar fi ideal ca, în cazul lucrărilor nominalizate la Bienală – excepție făcând, desigur, secțiunile dedicate cărților sau diplomelor – comisia să se poată deplasa la fața locului.

E foarte dificil să judeci arhitectura doar din imagini. Oricât de bine ar fi fotografiată o lucrare, adevărata evaluare se face în contact direct cu spațiul. Sigur, presupune un efort logistic, dar cred că merită, pentru că doar așa putem aprecia cu adevărat așezarea în sit, dialogul cu vecinătățile și atmosfera locului.

Un alt criteriu important a fost valoarea compoziției arhitecturale, coerența ansamblului și, nu în ultimul rând, expresia detaliului. În multe dintre proiecte, tocmai detaliul a făcut diferența – felul în care este gândit și executat un racord, un finisaj, o muchie.

Aș vrea să adaug și o critică, dar constructivă, care ne privește pe noi, arhitecții: să nu uităm că ne definim prin desenul de arhitectură. Planul de situație, planurile, secțiunile, fațadele – acestea sunt limbajul nostru propriu, ceea ce ne diferențiază ca profesioniști. Randările și fotografiile pot fi făcute de mulți, dar desenul autentic, care exprimă gândirea arhitecturală, este un instrument pe care nu ar trebui să-l abandonăm.

Am văzut, nu doar la Bienală, ci și la Anuala de Arhitectură din București, lucrări care nu includeau niciun desen – doar imagini. În lipsa vizitei directe, e foarte greu să înțelegi o lucrare doar din fotografii. De aceea, acolo unde am avut desene de arhitectură, am putut analiza mult mai precis intenția și calitatea proiectului.

În total, au fost înscrise 13 lucrări în această secțiune. După mai multe etape de analiză, am selectat cinci proiecte, pe care le felicit sincer. Nu e o recunoaștere formală, ci o confirmare a valorii și a seriozității cu care au fost concepute și realizate.

VOGH OLIMP

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

arh. Mitrache Georgică
arh. Mitrache Anca
arh. Abălaru-Obancea Oana-Anca
arh. Pipoș-Lupu Claudia-Gabriela
arh. Mitrache Matei Alexandru

VOGH Olimp este un proiect de ospitalitate aparte situat în Olimp, Mangalia, Județul Constanța. Orientat să privească marea și deopotrivă asfințitul deasupra pădurii învecinate, ansamblul este una dintre destinațiile de vacanță râvnite de turiști. Cele 12 niveluri peste parter găzduiesc 172 de apartamente premium, proiectate astfel încât să ofere o experiență de top. Etajul al 10-lea oferă acces către o terasă, un bar și o piscină „infinity” de unde întinderea mării atinge orizontul. Apartamentele duplex de la acest nivel completează restul etajului. Clădirea beneficiază de un subsol cu parcaje și spații anexe, precum și de dotări servicii la parter. Nivelurile superioare sunt ocupate de unitățile de cazare de 2 camere, toate cu terase generoase orientate preponderent spre mare, dar și cu vederi panoramice de jur împrejur.

Soluția constructivă aleasă a fost o structură în cadre cu stâlpi, grinzi și planșee din beton armat, compartimentări interioare și exterioare din zidărie cu blocuri ceramice, BCA și peretii de compartimentare din gips carton iar sistemul de acoperire este de tip terasă circulabilă/ necirculabilă. Finisajele fațadelor sunt realizate parțial printr-o placare cu fibrociment în sistem de fațada ventilată și parțial cu perete cortină. Aceste sisteme permit izolare termică, acustică, la foc și la impact, asigurând în același timp durabilitatea și aspectul vizual.

link video: <https://we.tl/t-wzPnbtcUj3>

SALĂ POLIVALENTĂ DE SPORT 2000 DE LOCURI ÎN MUNICIPIUL BLAJ

PREMIUL SECȚIUNII (EX AEQUO)

AUTORI:

Vlad Sebastian Rusu Birou
Individual de Arhitectură
arh. Vlad Sebastian Rusu, arh.
Andra Vlădoiu, arh. Anda
Gheorghe, arh. Mădălina Doroftei,
arh. Maria Florian

Ideea unei săli polivalente de dimensiuni medii la Blaj, singura de altfel din județul Alba, a prins tot mai mult contur în urma câștigării multiplelor titluri de campioană națională de către echipa feminină locală de volei. Așadar, beneficiind de resurse locale și județene, destul de limitate la început, pentru construirea noii săli polivalente s-a decis orașul Blaj, noua sală urmând să găzduiască toate evenimentele competiționale ale județului Alba.

Amplasamentul ales este situat la limita construită a orașului, pe malul stâng al Târnavei Mari, pe un sit cu o deschidere privilegiată către apă și care se bucură de vecinătatea unei baze sportive existente. Prin proiect, sala cu o capacitate de aproape 2000 de locuri și-a propus să răspundă constrângerilor legate de un buget de investiție redus, cât și suprafeței limitate de teren avute la dispoziție. Prin urmare soluția propune un volum compact, neutru, a cărui singur gest formal îl reprezintă intermedierea relației clădirii cu râul Târnavă printr-un portic înalt, în spatele căruia este amenajat holul principal de primire, generos vitrat și dispus pe două niveluri. Referința gestului de deschidere și intermediere către apă a noii clădiri publice evocă eleganța logiilor prin care Castelul Bethlen din Sânmiclăuș, aflat la câțiva kilometri distanță, se orientează către râu.

link video: <https://we.tl/t-EKSYNtSv84>

THE CHAPEL

NOMINALIZARE

AUTORI:

arh. Stefan Pavaluta

În tesutul dens al orașelor europene, unde spațiul este prețios, The Chapel apare ca un act de alchimie arhitecturală. Consider ca este un exemplu cu adevărat unic pentru Europa, nu doar pentru România. Este un far de lumină și viață, transformând o breșă trecută cu vederea într-un spațiu vibrant, sacru, pentru conexiune umană și contemplare; o ilustrare puternică a modului în care precizia și viziunea pot aprinde noi narațiuni în cadrul celor mai vechi structuri urbane. Procesul a început cu un teren rezidual excepțional de îngust de pe strada Bazilescu. Am îmbrățișat aceste constrângeri extreme, înțelegând că designul necesita o precizie chirurgicală.

Cazanul Bazilescu, „Capela”, este mai mult decât un obiect; este un testament luminos al puterii arhitecturii de precizie. Este o declarație despre ingeniozitatea urbană, frumusețea intimului și capacitatea transformatoare a designului de a debloca potențialul ascuns al orașelor. Capela oferă o viziune convingătoare pentru urbanismul european: un plan pentru modul în care intervențiile atent gândite, la scară mică, pot avea un impact imens, cum spațiile neglijate pot deveni destinații și cum lumina, forma și funcția pot transforma un spațiu într-un loc.

link video: <https://we.tl/t-rp6v3TFmNm>

CENTRU ECOTURISTIC LACUL SFÂNTA ANA - TINOVUL MOHOȘ

NOMINALIZARE

AUTORI:

Vallum S.R.L, Miercurea Ciuc

arh. Korodi Szabolcs

arh. Biró Katalin

Cabana turistică montană Sfânta Ana reamenajată a fost construită în jurul anului 1963. Clădirea propusă prin regândirea funcțională și compozițional-volumetrică a cabanei, are axul principal paralel cu șaua dintre cele două cratere vulcanice. Corpul clădirii existente, cu spații mici și închise, a fost dublat spre nord-vest cu un volum mai amplu, închis, care adăpostește sala de expoziții și spațiul pentru proiecții și prezentări. Ele se leagă cu o zonă de tranziție, cu spații care comunică între ele, amplu vitrate, cu activități specifice de primire, informare, odihnă și alimentație pentru turiști. Corpul vechi are pereții exteriori tencuiți. Cel nou este placat cu piatră locală vulcanică, realizată cu diferite tehnici și texturi la exterior și interior. La nord se află un spațiu deschis acoperit, de tranziție și circulație. La vest s-a reabilitat terasa amplă, cea de pe care în urmă cu 30-40 de ani se observa lacul Sfânta Ana, înainte ca pădurea din fața ei să ajungă la maturitate.

La nivel funcțional s-au propus două unități funcționale principale: centrul de vizitare și cunoaștere la nord și centru de cercetare și evenimente la sud, ele fac corp comun prin cu circulație și anexe comune. Principalele funcțiuni sunt holul de primire și recepție, sala de expoziții, sală de educație eco-turistică prin prezentări și proiecții, spațiul comun pentru evenimente și loc de luat masa, terasă acoperită, chicinetă, camere pentru șederea cercetătorilor, spații pentru administrația rezervației, și încăperi anexe (grupuri sanitare, depozite, vestiare, circulații).

link video: <https://we.tl/t-i3fxOgFyJ2>

APARTHOTEL PE MALUL OLTULUI

NOMINALIZARE

AUTORI:

ATELIER GOVORA

arh. Radu Tîrcă arh. Ștefania Tîrcă

Proiectul prezentat este rezultatul unei perioade îndelungate care a prilejuit, atât în faza de proiectare, cât și pe parcursul șantierului, un proces de reflecție critică asupra relației dintre obiect și context. Amplasamentul, situat nu departe de nucleul balnear al stațiunii Călimănești, se află într-o zonă destinată activităților turistice, dar marcată de o dezvoltare recentă lipsită de coerență și de legături cu specificul local. În acest cadru fragmentat, dominat totuși de prezența naturală puternică a peisajului – a muntelui și a apei – proiectul caută un mod posibil de a construi nu doar o unitate de cazare, ci și un element arhitectural care să recupereze sensul continuității în relația cu locul. Contextul și specificul local Valea Oltului este o regiune unde contrastul dintre patrimoniul arhitectural al stațiunilor balneare și intervențiile recente devine evident. În timp ce nucleele istorice păstrează încă elemente definitorii – zidăria de piatră aparentă, proporțiile echilibrate ale registrelor fațadelor, raportul dintre volume și peisajul înconjurător – multe dintre construcțiile recente se înscriu într-un registru indiferent la identitatea locală. Situl proiectului este un exemplu elocvent al acestei erodări: o zonă cu un potențial natural remarcabil, dar fragmentată prin construcții lipsite de integrare în context. În acest sens, intenția proiectului a fost aceea de a lucra în logica integrării și continuității istorice, nu prin imitație formală, ci prin reinterpretarea atentă a unor caracteristici locale: scara domestică, relația cu peisajul și materialitatea.

link video: <https://we.tl/t-tB3x1pS3iO>

Echipa Dico&Țigănaș - Cluj

AGOSTINO BOSSI

ȘI WORKSHOPURILE ITALO-ROMÂNE

**MUZEUL ASTRA, SIBIU,
SEPTEMBRIE 2025**

de prof. dr. arh.
Beatrice-Gabriela Jöger

În anul 2019, scriam, în CSAV Journal „Vernacular Now” al universității noastre, „Despre atelierele de arhitectură româno-spaniole sau adevărul zical al românului «Omul sfințește locul»”.

Aș putea relua acum acest titlu, înlocuind „româno-spaniole” cu „româno-italiene”, și numele prof. em. dr. arh. Javier de Cárdenas y Chávarri, de la Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid, care le-a inițiat pe cele hispano-române, cu cel al prof. dr. arh. Agostino Bossi, de la Università degli Studi di Napoli Federico II, care le-a inițiat pe cele italo-române.

De fapt, cele două longevive serii de ateliere (cele hispano-române au avut 12 ediții între 2006-2018, iar acestea italo-române au ajuns și ele la o cifră comparabilă, deși desfășurate în diferite contexte de organizare) s-au întâlnit. Mai precis, ediția a șaptea a celor hispano-române, desfășurată în Hațeg, Sarmisegetusa și Dealu Frumos, l-a avut ca invitat pe prof. Bossi, alături de alți colegi din Italia.

O ediție într-un trio de națiuni latine, unică, și de la care a început o relație de prietenie profundă acordată de prof. Bossi universității noastre, fermecat de țara noastră și de oamenii întâlniți, consolidată la început prin intermediul Facultății de Arhitectură de Interior. După acea primă întâlnire, profesorul Bossi a fost invitat constant la Juriile Internaționale de Diplome organizate la UAUIM încă din 1998, fie la Facultatea de Arhitectură de Interior, fie la Facultatea de Arhitectură. În afară de aceste ocazii, dânsul și-a arătat disponibilitatea de a contribui la dezvoltarea Facultății de Arhitectură de Interior (cea mai tânără din universitatea noastră), având o îndelungată experiență și fiind totodată și întemeietorul Doctoratului de Filosofia spațiului interior, la universitatea din Napoli. Ajutorul său a fost primit cu mare bucurie și s-a materializat prin realizarea unor workshopuri și a integrării în procesul didactic la specializarea Mobilier și Amenajări Interioare de la facultatea noastră care, având un număr mai mic de studenți, este mai flexibilă din punct de vedere didactico-organizatoric. Sprijinul său didactic a culminat în anul 2019, când a fost îndrumătorul unor lucrări de licență la această specializare, ale studentelor Corina Vlădău și Ancuța Ilie, cea de a doua primind și premiul ex aequo pentru cea mai bună lucrare de licență.

Ajungem astfel la legătura cu Muzeul ASTRA și recent încheiatul workshop desfășurat în organizarea sa. Pentru că Ancuța Ilie, absolventa noastră premiată, îndrumată la finalizarea studiilor de profesorul Bossi, nu doar că lucrează la Muzeul ASTRA, ci este șefa Serviciului Expoziții-atelier. Mediere culturală - Muzeul ASTRA, cu o activitate foarte bogată ce cuprinde și organizarea de workshopuri și expoziții în țară și în străinătate și editarea de cărți, activități legate direct de workshopul italo-român organizat la Muzeul ASTRA în ultimii patru ani.

Seria de workshopuri a fost inițiată și este coordonată de profesorul Agostino Bossi și este dedicată dezvăluirii și cercetării valorilor tradiționale studenților arhitecți din România și Italia. Alături de dânsul, în fiecare an, participă la îndrumarea studenților profesori invitați de la Università degli Studi di Napoli Federico II, Politecnico di Milano și Università di Bari, din Italia, și de la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. Profesorul Bossi are frumosul obicei de a finaliza workshopurile sale cu publicații care reunesc atât munca studenților, cât și prelegerile teoretice ale profesorilor. Aceasta pentru ca toate cele spuse și proiectate să nu rămână doar în memoria participanților, ci să fie disponibile și altor studenți și profesori. Astfel, fiecare volum (re)prezintă o investigație teoretică asupra unei teme atent alese și detaliate și posibilele aplicații practice ale acesteia.

Această a patra ediție, la care au luat parte 24 de studenți de la Università degli Studi di Napoli Federico II, Politecnico di Milano, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București și Facultatea de Arhitectură „G. M. Cantacuzino” din Iași, s-a desfășurat între 8-13 septembrie 2025, având tema „Împrejmuirea. Tehnici materiale, constructive, spațiale și estetice”.

Devenit el însuși o tradiție, workshopul a ghidat studenții din cele două țări în a descoperi, dincolo de clădiri și artefacte, gândirea profundă și fundamentele filosofice aflate în spatele acestora.

Programul workshopului a inclus prelegeri teoretice, vizite ghidate de colegii de la muzeu la unele obiective din Muzeul ASTRA, de interes pentru tema workshopului, o serie de sesiuni de lucru ale studenților și închiderea oficială. Toate activitățile au avut loc la sediul Muzeului ASTRA.

Primele trei zile au fost dedicate unor activități mixte, iar următoarele două - lucrului intens la proiecte.

Prelegerile teoretice au fost susținute de profesorii: Agostino Bossi, Mariateresa Giammetti (Napoli), Jacopo Leveratto și Davide Colaci (Milano), Santi Centineo (Bari) și Françoise Pamfil (București). Prin incursiuni de teorie pură și ilustrarea acesteia cu exemple alese de-a lungul istoriei arhitecturii din antichitate până în zilele noastre, aceștia au introdus studenții în tema împrejuririlor, fie ele fizice, vizibile, naturale sau realizate de om, fie invizibile, la nivel de concept.

La faza de îndrumare a proiectelor, profesorilor menționați mai sus li s-au alăturat și Beatrice-Gabriela Jöger (București) și asistenții Angela Girardo și Lorenzo Caprino (Napoli).

În scopul atingerii obiectivului workshopului, acela de a înțelege nu doar valoarea fizică a împrejuririi, ca obiect care separă două spații, ci și pe cea filosofică a acesteia, de definire a limitei și a relației interior-exterior, exercițiul practic a propus studenților realizarea unui proiect prin care să realizeze o împrejurire ce poate tezauriza valori culturale tangibile sau intangibile.

Pentru etapa de lucru la proiecte, studenții au fost împărțiți în patru grupuri, italieni și români împreună, fapt ce a facilitat cunoașterea reciprocă și schimbul de practici și impresii asupra procesului de gândire și dezvoltare a unui proiect, dar și perfecționarea abilităților lingvistice multiple (engleză-italiană-română).

Ca ajutor în elaborarea proiectelor, studenții au fost ghidați prin trei etape de lucru, primind două teme intermediare, ce i-au ajutat în clarificarea conceptelor și conturarea unor soluții:

a. Etapa de idee, de alegere a amplasamentului proiectului, a subiectului și a felului în care se dorește a ilustra tema propusă;

b. Etapa de interpretare a conceputului, de prezentare și de ilustrare a acestuia, inclusiv prin introducerea unui element simbolic în proiect;

c. Etapa de cizelare a proiectului, de detaliere și de realizare a prezentării finale.

Lucrul în echipe mari este uneori dificil, dar echipele formate au interacționat rapid și au funcționat bine. Dat fiind că predările proiectelor au cuprins tot timpul și piese desenate și machete, în fiecare echipă, studenții și-au împărțit sarcinile conform abilităților, astfel încât fiecare să contribuie la rezultatul final, iar acesta să fie cel mai bun posibil.

Studenții au apelat la tehnici variate de reprezentare, de la desene de mână la cele pe computer, de la schițe realizate pe teren la fotografii, prelucrări grafice ale unor imagini. Toate au fost integrate, în scopul prezentării proiectelor, într-o formă digitală, pe un format pus la dispoziție de coordonatori și cu o listă de piese desenate obligatorii, fapt ce a contribuit la o claritate și o unitate a acestora și la obișnuirea studenților (din diferiți ani de studii) cu această disciplină a redactării unui proiect, pentru o comunicare corectă, coerentă și eficientă.

Piese grafice au fost însoțite totdeauna de machetele de studiu realizate de studenți, machete care au trecut prin multiple variante. Studenții au lucrat cu diferite tipuri de materiale puse la dispoziție de organizatori, sau cu unele culese pe teren, chiar de la locurile alese pentru amplasarea proiectelor lor în marele parc natural care este Dumbrava Sibiului, unde este situat Muzeul ASTRA.

La fiecare etapă de predare, studenții au primit, din partea profesorilor îndrumători, o serie de observații critice și sugestii de dezvoltare a proiectelor, toate acestea ajutându-i să continue și să-și îmbunătățească soluțiile create.

Astfel, cea de a treia fază s-a finalizat prin prezentarea oficială a proiectelor, ce a avut loc sâmbătă, 13 septembrie, începând cu ora 10.00, la sediul Muzeului ASTRA. Alături de prof. Agostino Bosși și profesorii îndrumători, au fost prezenți la această încheiere festivă a workshopului și dl dr. Ovidiu Baron, director adjunct, și dna Ancuța Ilie, dna Sabina Lungu și dl Daniel Tentiș, de la Muzeul ASTRA, și dl arh. Mircea Țibuleac, președintele UAR Sibiu, care a avut bunăvoința de a immortaliza video și foto evenimentul. (Înregistrările de la eveniment le puteți descărca [AICI](#).)

La prezentarea proiectelor și a machetelor finale, studenții au primit aprecieri pentru rezultatele muncii intense depuse într-un timp foarte scurt și capacitatea de a finaliza un proiect complex prin profunzimea necesară abordării unei asemenea teme. În încheiere, toți participanții au fost răsplătiți cu diplome care atestă prezența și munca depusă la acest workshop.

Cele șase zile au trecut foarte repede, programul ce umplea zilele de dimineața până seara fiind punctat de pauzele de prânz, oferite de Muzeul ASTRA, unde toată lumea a putut încerca bucatele tradiționale pregătite din ingrediente locale proaspete. Oaspeții din Italia au fost încântați de gusturile inedite descoperite și de bogăția și savoarea felurilor de mâncare încercate, iar cei din România s-au bucurat și ei de bucate proaspete și autentice. Tot din partea Muzeului am fost răsfățați și pe parcursul zilelor de lucru cu pauze de cafea însoțite de dulciuri de casă, care au contribuit la menținerea energiei studenților și profesorilor, deopotrivă. Domnul Ovidiu Baron, doamna Sabina Lungu și domnul Daniel Tentiș au fost alături de noi permanent, organizându-ne vizite ghidate la obiective din Muzeul ASTRA și fiind atenți la orice nevoie aveau oaspeții lor, profesori sau studenți, pentru realizarea proiectelor și machetelor.

Sperăm ca tradiția aceasta să continue și așteptăm cu curiozitate și nerăbdare propunerea unei noi teme de către profesorul Bossi.

Pentru a încheia, revin la ideea de la început pentru a sublinia faptul că nu se poate realiza nimic fără niște oameni implicați. Iar zicala românească „omul sfințește locul” este mai adevărată ca oricând la Muzeul ASTRA, un loc cu oameni minunați, care muncesc acolo cu pasiune și dedicație și cărora le mulțumesc și pe această cale pentru căldura cu care ne-au primit și găzduirea acestor workshopuri.

UNIUNEA
ARHITECTILOR
DIN ROMANIA

UNIUNEA
ARHITECTILOR DIN
ROMANIA
FILIALA JUD. SIBIU

organizator

CULTURE
RESERVE

UNIVERSITATEA DE
ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI

parteneri instituționali

mn3
Muzeul National Brukenthal

instituție gazdă

Muzeul ASTRA

INFO 5 PARTEA A 3-A = LA CINCȘOR

DE MIRCEA ȚIBULEAC

o ex_poziție a
ȘCOLII DE VARĂ
DE LA SIBIU
14 iulie - 14 august

V E R N I S A J
14 iulie, ora 18.30
sediul Sucursalei Județene Sibiu a UAR
Piața Mică nr. 24

LIM I TE

ÎN LUMEA ARHITECTURII VERNACULARE

15 IULIE „MORFOLOGII ÎN GOSPODĂRII VII”

Cei care au urmărit edițiile buletinului nostru din lunile iulie și septembrie își amintesc, probabil, că în data de 14 iulie 2025, Sucursala UAR Sibiu a găzduit vernisajul expoziției „Limite în lumea arhitecturii vernaculare” — eveniment care a marcat cinci ani de existență a Școlii de Vară de la Sibiu a studenților de la U.A.U. „Ion Mincu”. Proiectul este o inițiativă a Asociației Culture Reserve, realizată în parteneriat cu Uniunea Arhitecților din România.

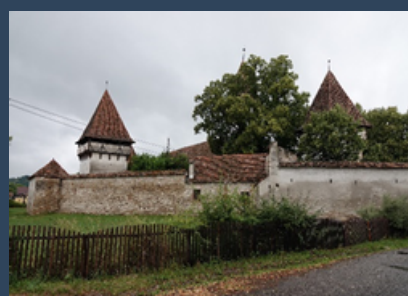

Acea ultimă parte a vizitei, pe care am făcut-o împreună cu studenții, s-a desfășurat într-o ploaie mărunță, în aceeași zi, spre seară. Am pornit împreună spre cea de-a treia și ultima oprire — Casa de Oaspeți Cincșor Transilvania, din satul Cincșor, județul Brașov. În componența acestui ansamblu, pe care îl putem numi deopotrivă turistic și cultural, se află fosta Școală Evanghelică, fosta Casă Parohială și o Casă Țărănească. În imediata vecinătate se află și Biserica Fortificată din Cincșor, menționată documentar pentru prima dată în anul 1421.

Scopul acestei ultime opriri nu a fost, nici pe departe, unul turistic și nici acela de a ne potoli foamea — chiar dacă „prânzul” s-a transformat, în final, într-o cină târzie. Obiectivul era ca studenții arhitecți să poată vedea, cu explicațiile oferite de familia Schuster, un exemplu remarcabil de bună practică în restaurare și reconversie a unor clădiri care ar fi fost, altfel, condamnate la ruină, dacă visul acestei familii nu ar fi fost transformat în realitate. (Mai multe detalii [AICI](#).)

În timp ce eram așezați la masă, înainte ca farfuriile să fie umplute, Ana Maria Crișan ne-a oferit câteva explicații introductive, urmate de cuvintele gazdei noastre, doamna Carmen Schuster, care, intuind că eram deja înfometați, ne-a urât un călduros „Bine ați venit în casa noastră și poftă bună!”, promițând că vom asculta cu mai multă atenție explicațiile după ce ne vom fi bucurat de bucatele care tocmai începeau să sosească. Nu era, firește, vina ei că întârzierea noastră depășise patru ore.

Până când studenții au terminat cina, așteptând turul ghidat pe care urma să ni-l ofere domnul profesor Schuster, am reușit, „printre picături” la propriu, să fac câteva fotografii exterioare înainte să se întunece. Ele surprind ansamblul clădirilor aflate în proprietatea și custodia familiei Schuster. Cei interesați pot descoperi și latura turistică a locului pe site-ul www.transilvania-cincsor.ro, unde sunt prezentate numeroase imagini interioare și exterioare, alături de preparatele savuroase ale bucătăriei gazdei noastre. Pot confirma că masa oferită ne-a convins: reclama de pe internet nu exagerează deloc!

Adăpostiți sub umbrele și pelerine, am pornit turul din fața unui panou cu harta Transilvaniei, formând un cerc strâns în jurul familiei Schuster. Doamna Carmen ne-a urat un tur plăcut, nu înainte de a ne preveni, cu umor, că soțul ei — de origine germană — are uneori dificultăți cu pluralul în limba română, așa că, întrucât noi nu vorbeam germana, explicațiile urmau să fie în engleză.

Prezentarea a început cu harta, care ne-a ajutat să ne orientăm în raport cu cele trei mari orașe: Sibiu, Sighișoara și Brașov. Cincșorul face parte dintre cele aproximativ 150 de sate transilvănene care dețin biserici fortificate, concentrate în sud-estul fostului Imperiu Austro-Ungar — teritoriu colonizat de sașii transilvăneni, oameni liberi, dar care își plăteau scump libertatea: nobilimea imperiului nu era obligată să îi apere de atacurile barbare ce se abăteau periodic asupra acestor meleaguri.

Astfel, comunitățile s-au văzut nevoite să se organizeze singure, construind fortificații în jurul bisericilor, unde, la semnalul de alarmă, în cel mult cinci minute, toți locuitorii se adăposteau. Lăsând plugurile și gospodăriile, luând în mâini armele vremii, deveneau — din cultivatori ai pământului — apărători ai vieții și ai satului lor. Toate aceste detalii și multe altele, prezentate cu farmec și umor, într-o engleză impecabilă, le puteți afla direct de la domnul profesor Schuster în înregistrarea de [AICI](#).

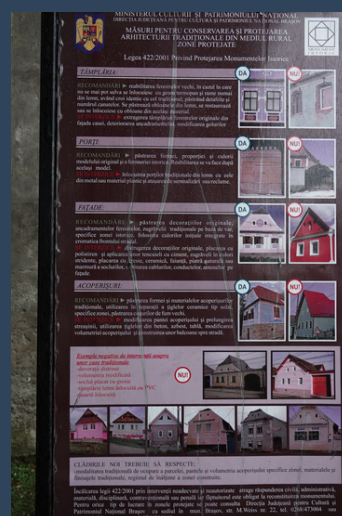

Am aflat, de pildă, de ce în această zonă — partea de sud-est a fostei Ungarii — nu s-au ridicat cetăți și cum, în lipsa lor, coloniștii sași și-au fortificat bisericile, pregătiți oricând să se transforme din țărani în luptători. Cum au reușit? Aflați [AICI](#)!

Înainte să intrăm în curtea bisericii, am aflat ce o face specială — nu doar faptul că se află în custodia familiei Schuster, cum a subliniat ghidul nostru, ci și păstrarea integrală a ansamblului său. O poveste fascinantă este cea a celor zece sfere de piatră încastrate pe jumătate în zidul exterior, dispuse circular, la o înălțime de aproximativ cinci metri. Detalii [AICI](#).

Din păcate, ploaia și întunericul care se lăsau rapid ne-au forțat să ne retragem în interiorul fortificației, iar de acolo — în biserică. Chiar și acolo, sub rafale de ploaie, studenții ascultau cu atenție prezentarea captivantă a domnului Schuster. Ne uitam în jur încercând să ne imaginăm spațiul în care, pe vremuri, cei aproximativ 500 de locuitori ai satului erau adăpostiți, hrăniți și aprovizionați cu apă timp de o săptămână, până când năvălitorii păraseau zona după ce jefuiau gospodăriile din afara zidurilor.

Dl. Schuster ne-a arătat urmele construcțiilor și planurile de refacere menite să redea atmosfera acelor vremuri, când aceste adăposturi erau perfect funcționale. (Detalii [AICI](#).)

Am ascultat cu mare atenție explicațiile sale. Nici ploaia care se întetea, nici oboseala nu ne-au împiedicat să observăm panourile amplasate la vedere, menite să reamintească localnicilor responsabilitatea de a proteja patrimoniul construit pe care l-au moștenit.

În opinia mea, nici Legea 422/2001, nici Direcția pentru Cultură și Patrimoniul Național, nici Asociația Monumentum — menționate, de altfel, pe panou — nu ar avea succes fără existența unor entuziaști pasionați, precum familia Schuster. Fără o „investire” oficială, dar cu sacrificiu personal, ei oferă un exemplu practic despre cum trebuie abordată protejarea patrimoniului. Pasiunea cu care dl. Schuster vorbea, ignorând ploaia care îi curgea pe frunte, și atenția cu care studenții, zgribuliți sub umbrele, îl ascultau — confirmau perfect această convingere.

Această teorie nu s-a născut atunci, ci cu câteva ore înainte, când, împreună cu studenții, o ascultam la Viscri pe Caroline Fernolend. Mi-am dat seama că, deși nici ea, nici familia Schuster nu sunt restauratori de profesie, reușesc să convingă prin pasiune, prin dragostea sinceră față de patrimoniul construit — o moștenire care nu trebuie să dispară, ci să fie salvată, mai ales de generațiile tinere.

Dacă nu credeți, atunci nu rămâneți!

Uzi până la piele, dar zâmbitori, am înaintat spre intrare, trecând de cei doi „paznici” de la ușă — Ana Maria și Alexandru Crișan, arhitecți îndrumători ai grupului de studenți — semn că putem continua discuția în interior, unde măcar nu mai ploua, iar băncile de lemn ale bisericii evanghelice ne așteptau, ca într-o liniștită slujbă de duminică.

Lecția de istorie a continuat cu explicații legate de motivațiile regelui Ungariei, al cărui teritoriu se întindea, la acea vreme, până la Carpați, de a coloniza această regiune cu o populație de origine germană. În urma acestei decizii au luat naștere peste cincizeci de sate, comunități relativ mici, formate din aproximativ 500 de suflete, oameni liberi, care aveau dreptul să se organizeze administrativ, să-și aleagă conducătorul și preotul. Pentru a se apăra, aceștia construiau fortificații în jurul bisericilor.

Dacă o comunitate era mai numeroasă, existau mai multe biserici, fapt care explică de ce, astăzi, în această zonă, numărul bisericilor fortificate depășește 150 — un patrimoniu uriaș, aflat în posesia Bisericii Evanghelice, care însă este copleșită de dificultățile legate de conservarea și restaurarea acestui fond construit.

Din punct de vedere militar, ni s-a reamintit că, în acea perioadă, Imperiul Otoman dispunea de o armată impresionantă, de câteva sute de mii de soldați. Totuși, această forță uriașă necesita o structură auxiliară imensă, menită să o însoțească și să asigure aprovizionarea. Pentru a hrăni o armată de asemenea dimensiuni, nu se putea conta doar pe prada adunată de pe drum; de asemenea, transportul artileriei grele reprezenta o dificultate majoră.

Aceste motive au făcut ca marile armate otomane să nu treacă niciodată Carpații. În schimb, erau trimise mici detașamente de cavalerie ușoară, care traversau munții pentru a teroriza satele recent colonizate de sași. Fără tunuri, le era imposibil să cucerească fortificațiile din jurul bisericilor, dar incendiau și devastau gospodăriile din afara lor — așa cum s-a întâmplat, de trei ori, și cu satul Cincșor, după cum ne-a povestit dl. Schuster.

Din acest motiv, casele erau construite din lemn sau chirpici, pentru a putea fi reconstruite ușor și ieftin, după fiecare atac. În schimb, toate eforturile comunității se concentraseră asupra bisericii și fortificațiilor din jurul ei, ridicate din piatră și cărămidă. Se spune că, atunci când plecau la câmp, locuitorii luau cu ei hrană, dar la întoarcere aduceau, în rucsac, pietre pentru construcția bisericii.

Este firesc să te întrebi dacă această informație este adevărată sau doar o legendă. De curând, la Biertan, am avut ocazia să văd de aproape structura zidului fortificației dintr-o porțiune unde tencuiala căzuse. De atunci tind să cred că povestea aceasta e, totuși, mai degrabă simbolică decât reală.

În timp ce filmam, mă uitam la fețele studenților, captivați de poveștile pe care le ascultau — descopereau o lume de mult apusă, dar care le dezvăluia secretele unei civilizații superioare, prin modul ei de organizare și administrare. Obligați de statutul lor de oameni liberi și de asprimea vremurilor, sașii găseau mereu cele mai eficiente soluții pentru supraviețuire și progres.

În acele momente, ne aflam chiar în mijlocul mărturiilor materiale rămase în urma emigrării lor masive. Părăsisem clădirea școlii de lângă biserică — o mărturie a trecutului — și ascultam povestea alteia, la fel de grăitoare.

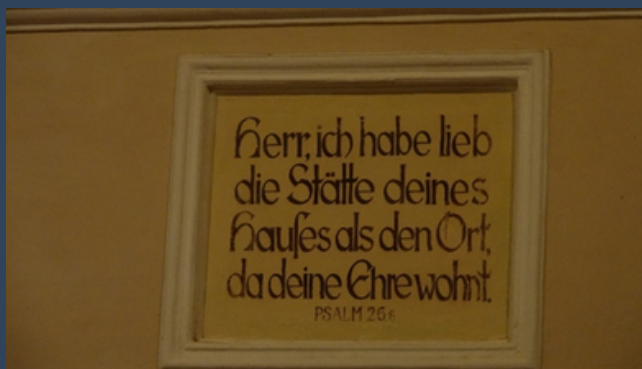

La finalul poveștilor istorice, care atingeau în special aspectele militare, unul dintre studenți a întrebat de ce locuitorii nu s-au gândit să înconjoare întregul sat cu un zid de apărare, protejând astfel și gospodăriile, fără a mai fi nevoiți să le reconstruiască după fiecare atac. Răspunzând, domnul profesor Schuster a apelat la un simplu calcul aritmetic, pe care îl puteți descoperi, împreună cu multe alte detalii, [AICI](#).

Cum era firesc, aflându-ne într-un spațiu de cult, discuția s-a îndreptat apoi către aspectele arhitecturale ale interiorului și către dotările specifice bisericilor protestante luterane.

Pentru că erau buni meșteșugari și cetățeni liberi, sașii aveau posibilitatea să călătorească prin întregul imperiu, ajungând încă din timpuri foarte vechi în contact cu viziunea reformatoare a lui Martin Luther:

„La 31 octombrie 1517, el a afișat cele 95 de teze pe ușa bisericii din Wittenberg, «cu scopul de a provoca adevărul», condamnând abuzurile sistemului cu indulgențe și invitând lumea să dezbată subiectul. Luther combătea comercializarea mântuirii, ilustrată de fraza predicatorului dominican Johann Tetzel: «Îndată ce banul sună în cutie, sufletul zboară la cer». Aceasta a fost scânteia Reformei, care avea să schimbe, pentru secole, alianțele politice și religioase. Luther a formulat o nouă interpretare a textelor biblice, criticând dogmele și ierarhia Bisericii Catolice, intoleranța și comerțul cu indulgențe. În esență, el a afirmat principiul mântuirii prin credință și autoritatea exclusivă a textului biblic, respingând autoritatea papală în treburile statului. Tezele au circulat rapid în întreaga Germanie, multiplicare datorită tiparului, declanșând o uriașă controversă.”

„DOAMNE, EU IUBESC CASA TA ÎN CARE LOCUIEȘTI ȘI LOCUL UNDE SĂLĂȘLUIEȘTE SLAVA TA.”

„DUMNEZEUL NOSTRU ESTE O CETATE PUTERNICĂ/DE NEPĂTRUNS”

Aceste texte erau accesibile unui număr mare de credincioși, pentru că școala era strâns legată de biserică, nu doar simbolic, ci și fizic, fiind amplasată alături. În acest fel, învățătura de carte nu mai era privilegiul câtorva aleși.

De aceea – ne explica domnul Schuster – interiorul bisericii nu este decorat cu icoane de sfinți; spațiul este dotat cu bănci, asemenea unei săli de clasă, iar orga însoțea, prin sunet, citirea și comentarea textelor biblice din amvon. Toate aceste detalii, dezvoltate cu numeroase exemple, le puteți descoperi [AICI](#) – spuse, de această dată, în cea mai frumoasă engleză rostită de un cetățean german.

CASA PAROHIALĂ VĂZUTĂ DIN CURTE LA LUMINA ZILEI

La rugămintea colegului Alexandru Crișan, și cu scuze pentru ora târzie, am fost invitați să vizităm și interiorul Casei Parohiale, recent restaurată. Inițial, pe acel loc se aflau două clădiri care supraviețuiseră incendiului ce distrusese o mare parte din construcțiile din incinta fortificată. În anul 1624, cele două case au fost unite într-una singură.

În timpul lucrărilor de restaurare, studiile parietale au scos la iveală pereți pictați, așa cum se pare că erau toate încăperile. Motivele erau vegetale și florale, predominând lalelele — simboluri ale unei mode aproape obsesive din acea perioadă. Se spunea că, la Amsterdam, valoarea unui bulb de lea rară putea egala prețul unei case.

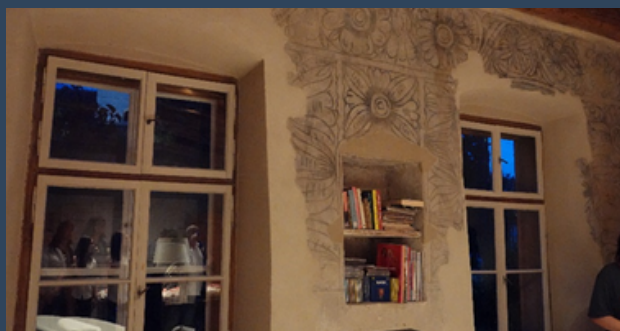
Legăturile Transilvaniei cu țările occidentale erau strânse, mai ales prin preoții care mergeau să studieze teologia protestantă la marile universități, de unde se întorceau cu idei novatoare, în spiritul vremii. Într-o altă încăpere, aparținând celeilalte case, s-a descoperit o pictură mai veche, datând din jurul anului 1530.

În acea epocă, preotul îmbina funcția religioasă cu cea politică: era ales de comunitate, nu numit de episcop, ceea ce îi conferea o autoritate sporită. El îndeplinea și rolul de primar, precum și funcția de stare civilă. Datorită acestei organizări, Biserica Evanghelică păstrează și astăzi arhivele cu documente vechi de secole, în care sunt consemnate nașteri, căsătorii și decese.

Într-o cameră se poate vedea o inscripție în limba latină, dovadă că, la acea vreme, nu se făcuse încă trecerea completă la noua religie promovată de Luther. Se folosea încă latina în predici — sau, după cum sugerează dl. Schuster, poate că preotul dorise să arate vizitatorilor că stăpânește această limbă, pe care o învățau toți cei formați în universitățile medievale.

Martin Luther a lucrat zece ani la traducerea Bibliei în limba germană, pentru ca ea să poată fi citită nu doar de preoți, ci și de oamenii simpli.

La încheierea turului din Casa Parohială, dl. Schuster ne-a mărturisit că în camera în care ne aflăm își are biroul personal, unde ascultă muzică, gândindu-se că, în același loc, un preot medita cu cinci sute de ani în urmă.

Îl puteți asculta cu întreaga poveste [AICI](#).

Părăsind interiorul Casei Parohiale, am ajuns în curtea largă, care, împreună cu terasa acoperită, găzduiește frecvent evenimente culturale și turistice. Acolo ne aștepta doamna Carmen Schuster, respectând ritualul gazdei: așa cum ne întâmpinase la sosire, acum, la plecare, ne-a întrebat cum ne-am simțit și a dorit să ne spună câteva cuvinte despre istoria ansamblului pe care, împreună cu soțul ei, îl readuce zilnic la viață.

Originară chiar din Cincșor, unde a urmat școala primară — în clădirea pe care acum o restaurase și unde ne primise la masă — doamna Schuster ne-a vorbit cu emoție despre plecarea familiei sale în Germania, în anul 1984, în timpul regimului comunist. A fost perioada în care statul român, condus de Ceaușescu, „vindea” efectiv etnici sași pentru valută.

Stabilită în Germania, Carmen Schuster a devenit profesoară, apoi s-a reorientat către domeniul bancar. Revenită în România în primii ani ai secolului XXI, a fost șocată de starea de degradare a satului natal, ceea ce a determinat-o să acționeze. Primul pas a fost achiziționarea clădirii fostei școli, aflată în ruină.

A început cu o amplă documentare privind originea proiectului inițial, descoperind că autorul era arhitectul Fritz Balthes (1882–1914) — o personalitate de seamă, astăzi nedrept uitată, care, deși a profesat doar șase ani, a lăsat o operă de mare valoare:

„Construcțiile proiectate de Balthes reprezintă, și astăzi, la peste un secol de la moartea sa, o sursă de inspirație, prin simplitate, funcționalitate și eleganță. În Arhiva Centrală a Bisericii Evanghelice C.A. din România, la Casa Teutsch din Sibiu, se păstrează planurile, schițele, corespondența și procesele-verbale ale arhitectului.”

În opinia mea, fiecare tânăr student la arhitectură care află despre existența lui Fritz Balthes ar trebui să citească broșura publicată de Asociația Monumentum, coordonată de Eugen Vaida, cu documentarea realizată de Ioan Bucur, expert în monumente istorice, și de arh. Hermann Balthes:

https://asociatiamonumentum.ro/cms/wp-content/uploads/Brosura-Fritz-Balthes_password.pdf

Revenind la povestea noastră, am fost profund impresionat de pasiunea cu care dna Schuster a vorbit despre viața și opera arhitectului din Sighișoara, format în universitățile germane. Marcată de personalitatea acestuia, ea ne-a mărturisit că nu s-a putut atinge o vreme de clădirea școlii, deși era într-o stare avansată de degradare. A locuit acolo, încercând să-i simtă energia, pentru a decide, în funcție de această conexiune, cum și ce ar trebui să facă din ea.

Prezentarea a continuat cu viziunea ei asupra reconversiei patrimoniului, asupra modului în care o afacere poate fi construită onest, respectând spiritul locului. Modul în care dna Schuster vorbea și argumenta mi-a amintit de acel tip ideal de client pe care și-l dorește orice arhitect: o persoană cultivată, care îmbină visele cu realitatea, fără a ignora factorul economic, dar având răbdarea de a lăsa timp ideii să se dezvolte și de a o transforma apoi în fapt.

Vă invit **AICI** să o ascultați chiar pe doamna Schuster, în limba română, oferind tinerilor arhitecți sfaturi pe care merită să le țină minte atunci când vor pași în viața reală a profesiei.

La finalul unei zile lungi și pline de emoție, familia arh. Alexandru și Ana Maria Crișan, obosiți dar vizibil fericiți, au privit grupul de studenți cu satisfacție: misiunea lor fusese împlinită. Tinerii se „adăpaseră” dintr-o porție autentică de energie pozitivă, presărată cu lecții de istorie, patrimoniu și viață — de la Caroline Fernolend, la Viscri, și de la familia Schuster, la Cincșor.

INFO 6

CU GÂNDUL LA VĂLENII ȘOMCUTEI

...ajuns la Vălenii Șomcutei, am dat de o vreme cu ploaie, dar cu speranța ca, a doua zi, toți cei chemați în acest paradis al naturii să putem picta. După ce am ajuns, gazdele noastre și organizatorii taberei, domnul arhitect Vitoc împreună cu soția dânsului, Cristina Vitoc, ne-au întâmpinat, cum e obiceiul locului, cu plăcinte încrețite și horincă!

de Mircea CORCODEL

A doua zi, după ce ceața se ridicase, am pornit la treabă! Am ajuns pe o colină din care vedeam un peisaj superb, stăteam lângă un lan de grâu, iar satul era înconjurat de vegetație și liniștea locului parcă ieșea din iarbă. Ne-am răsfirat care încotro ca să vedem lucruri diferite și să povestim ce am văzut... Ora de masă a venit și am fost colectați de pe drumuri și duși la «bază»...

Ajuns în camera pe care am inaugurat-o acum un an, am simțit un miros neprietenos dinspre baie... Ceva se întâmplase cu fosa... Gazda noastră a reacționat imediat și a remediat a doua zi problema... dar nu v-am spus de locul unde stăteam, de fapt! O șură care a fost transformată într-un loc cu viață. În afară de cele două camere amenajate (eu stăteam unde a fost grajdul de vite!), mai este un spațiu spectaculos născut din modelarea cu mult bun-gust a domnului arhitect Ionel Vitoc, gazda noastră. Spațiul dintre cele două garsoniere deja amenajate va fi un loc de expoziții pe viitor, iar podul este numai bun de a picta în el. Ce mai, un loc super fain pentru pictori! Se poate și picta și chiar dormi acolo...

Seara se lasă în liniște peste colinele de vizavi, iar soarele ne anunța deja că mâine «Vă aștept cu o zi minunată»! Și așa a fost! Dornici de a picta, am plecat cu gazda pe ulițe și am găsit un loc care ne-a încântat și cu poftă ne-am apucat de treabă...

Mesele noastre, de dimineață și seară, erau pregătite de doamna Cristina Vitoc și Ileana, o săteancă, sufletistă, care ne-a răsfățat de câteva ori cu preparate locale - ciurigăi și pancove, un fel gogoși cu zahar! Ileana era foarte fericită de vacuța ei cea nouă și de-abia aștepta să ajungă acasă să o mulgă! Iar într-o seară ne-a adus și niște brânză de la vacuța ei!

Acum, eram cu toții în curte la noi, între șură și casă, dar la umbra nucului bătrân! Era altă viață și am avut și spor la lucru...

Dar nu v-am spus de colegii pictori din tabără! Aceștia sunt Maria Oltean, din Satu Mare, Eugen Măcinic, din Sebeș, Gabriela și Ion Drăghici, Grigore Carata cu soția, Vladimir Ivanovici, din Ploiești, și subsemnatul, Mircea Corcodei, din București!

Ceva și despre casa de jos! Casa adăpostește deja o bibliotecă, dar și un spațiu de expunere pentru lucrări de artă și chiar să stai acolo, dacă vrei...

În fiecare zi am mers să căutăm lucruri noi, să scotocim, să vedem locuri interesante... și chiar am fost pe acolo unde fusesem și acum cinci ani, când am venit prima dată aici...

Într-o seară am mers în vizită și eram așteptați să luăm masa la o familie, prietenă cu gazda noastră. Dar mai întâi ne-am apucat de lucru, că așa ne stă bine ca pictori, să mai creionăm ceva. Nu?

Când am terminat de lucru și se lăsase și înserarea, ne-am adunat cu toții la masă să petrecem puțin... a fost bine și frumos... se făcuse târziu și răcoarea serii pusesse stăpânire peste sat!

A doua zi, ca de obicei, de fapt, am purces la treabă, sperând să avem același spor ca ziua trecută. Și am lucrat, dar am stat și la povești cu tanti Viorica - care, după ce ne-a ținut de vorbă la gard, a venit și la noi să vadă ce facem! N-a scăpat unul neîntrebat! Așa că am avut picanterii vesele...

Dis-de-dimineață, am plecat cu un ghid prieten cu gazda noastră să vedem, în final, o peșteră... nici nu știam că există așa ceva acolo! Dar peștera nu are nume, deși se află pe Valea Rea, cum îi spun localnicii! Ei, nu am reușit să intrăm cu toții pentru că era destul de abrupt și am trimis pe cel mai tânăr dintre noi să facă poze, măcar... Tot drumul a fost spectaculos până acolo și am făcut cu toții poze care încotro...

Pizza! Într-o seară, la cină, am fost invitați la o pizza oferită de Mili, o prietenă de-a gazdei noastre, desigur, care, a doua zi, ne-a blagoslovit cu două platouri cu pancove! Am făcut o pauză și am mers la o prietenă de-a noastră, pe nume Mariana, la magazinul ei, ca să mai schimbăm decorul! Am mai povestit una, alta și cu oamenii din sat. Curioși să afle ce căutam acolo și la cine stăm. Liniștea din timpul zilei era acum învăluită și de răcoarea serii care se apropia de sat...

Ajunși la final de tabără, trebuia să încropim repejor un pui de vernisaj și să avem și musafiri la el! După ce am luat micul dejun, ne-am apucat de treabă să facem o panotare cu lucrările făcute anul acesta, dar și cu lucrări din anii trecuți! Și am reușit să umplem toate camerele din casa de jos! Pe la prânz, după ce s-a terminat slujba la biserică, au venit și musafirii, domnul primar cu soția și părintele din sat cu familia dânsului, prieteni și cunoscuți ai gazdei.

S-a mai terminat o tabără de pictură, s-a dus ca un vis și deja mă încercă nostalgia. Așa că m-am apucat să scriu câteva rânduri ca să-mi aduc aminte cum a fost în 2025 la Vălenii Șomcutei...

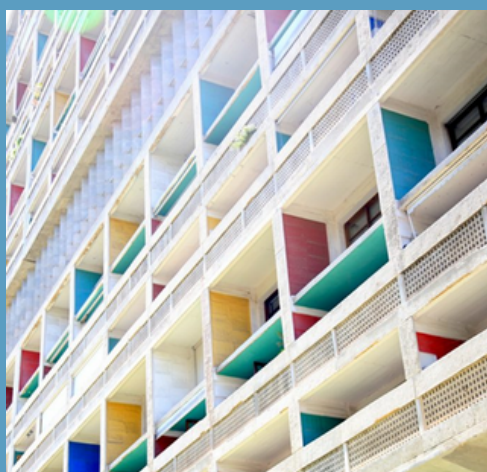
RESTAURAREA BETONULUI

DE RADU MEDREA

EPISODUL 1

cu o introducere de
Mircea Țibuleac

CE SĂ VEZI? ȘI BETONUL TREBUIE RESTAURAT!

Nu știu vouă, dar mie mi s-a părut ciudat, prin 2008, când, aflat în vizită la Paris, prietenul meu Radu Medrea mi-a spus că lucrează la o restaurare care îi ridică mari probleme.

De obicei, când auzi de restaurarea unei clădiri, te gândești la o construcție cu o vârstă respectabilă, de câteva secole. Ei bine, nu era deloc așa. Dată în folosință în 1961 — în timp record, la doar doi ani după începerea șantierului — Unitatea de locuire din Briey-en-Forêt a necesitat, la mai puțin de 50 de ani de la inaugurare, intervenții urgente de restaurare a betonului.

Un scurt istoric despre concept și autorul său:

„Cunoscut sub pseudonimul *Le Corbusier*, Charles-Édouard Jeanneret-Gris a fost arhitect, urbanist, decorator, pictor și sculptor, renumit în întreaga lume pentru conceptul său de unitate locativă, la care a început să lucreze în anii 1920.

Conceptul Unității de locuire s-a concretizat în perioada postbelică în cinci mari orașe: Briey-en-Forêt, Rezé, Firminy, Berlin și Marsilia. Construită între 1947 și 1952, „Cité Radieuse” din Marsilia – cunoscută de localnici sub numele de „La Maison du Fada” – reunește în aceeași clădire toate facilitățile comunitare necesare vieții moderne: creșă, spălătorie, piscină, școală, spații comerciale, bibliotecă și locuri de întâlnire.”

Revenind la Radu Medrea, imediat ce am început, în cadrul UAR, să conturăm conceptul celei de-a XVI-a ediții a Bienalei Naționale de Arhitectură 2025, mi-am imaginat că ar fi potrivit să-i propun doamnei președinte Ileana Tureanu includerea lui Radu în juriul secțiunii Restaurare.

Cum era firesc, propunerea mea a venit însoțită de argumente solide, întemeiate pe vasta experiență pe care Radu a acumulat-o de când a plecat din Sibiu, în 1990. După ce Centrul de Proiectări Județean a intrat în dizoluție, Radu a fost invitat să ocupe postul de arhitect-șef al Consiliului Județean. În mai puțin de șase luni, a realizat însă că lucrurile erau departe de ceea ce ne imaginaserăm cu toții, orbiți de euforia postdecembristă.

Am constatat și eu același lucru, dar am reacționat diferit: Radu a emigrat în Franța, unde și-a exercitat profesia în mediul privat, într-o economie de piață așezată, în care arhitectul are un loc bine definit în societate; eu, în schimb, am ales să experimentez drumul privatizării profesiei în cadrul unei societăți românești aflate încă în căutarea propriilor reguli de funcționare – căutare care, așa cum o simțim cu toții, continuă și astăzi.

Un lucru important de menționat este că, în Franța, Radu a continuat să studieze și să practice în domeniul restaurării, domeniu pe care îl îndrăgea încă din perioada în care a profesat în țară, deși nu avusese ocazia să-l aprofundeze.

În România, el a făcut parte dintr-o mică „dizidență” profesională, alături de Ioan Bucur și tânărul absolvent de atunci, Szabolcs Guttman – dizidență la care am aderat și eu, atunci când secretarul de partid pe municipiu a dispus extinderea hotelului Împăratul Romanilor prin demolarea clădirilor istorice aflate pe colțul din Piața Mare.

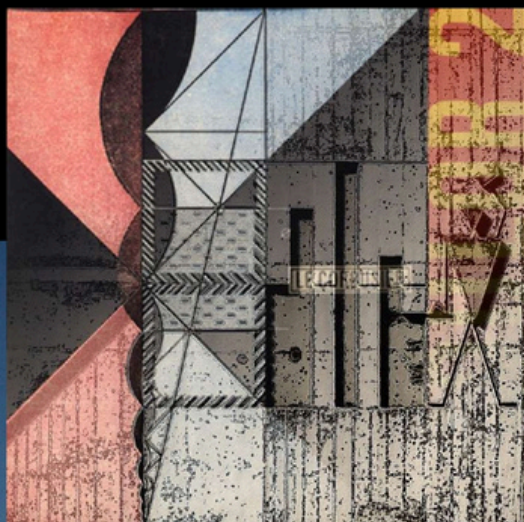
Chiar dacă am urmat căi profesionale diferite, toți ne-am continuat crezul și după 1990, fiecare în felul său.

Cum subiectul articolului este betonul și activitatea lui Radu Medrea, pentru cei interesați de detalii despre cariera și experiența sa pariziană de peste 35 de ani, informațiile pot fi consultate [AICI](#).

Bănuiesc, pe baza unei scurte „anchete” între colegii arhitecți din jurul meu, că restaurarea betonului este o noutate pentru mulți. Tocmai de aceea, vreau să aduc acest subiect în atenție prin intermediul Buletinului Informativ al UAR, pe care îl edităm la Sibiu.

În cele ce urmează, vom publica materialul pregătit de Radu special pentru Bienala Națională de Arhitectură, eveniment care se va încheia odată cu apariția acestui număr din luna octombrie.

Textul este structurat în șase capitole, pe care le vom difuza câte două în fiecare număr, până în cel din decembrie – cu care vom încheia și al doisprezecelea an de apariție al publicației noastre.

BETONUL ARMAT - O RESTAURARE ALTFEL

Radu Medrea & Marc Ferauge – MFI Architectes
9 Villa Brune – 75014 Paris

BIENALA NATIONALA de ARHITECTURA - ALTFEL
BUCURESTI – Octombrie 2025

Traducere din limba Franceza cu sprijinul domnului arhitecte Ioan Bucur caruia îi multumim mult

De ce resataurarea betonului armat este altfel

Betonul este un material de constructie cunoscut din antichitate, fabricat dintr-un amestec de liant, agregate si apa. Prin reactie chimica si uscare se întareste pastrând forma data la turnare (cofraj). Dupa întarire, betonul este performant la eforturi de compresie si deficient la tractiune. Începând cu a doua jumatate a secolului XIX, rând pe rând, Franta, Anglia si America gasesc solutii prin integrarea armaturilor de fier si otel în masa de beton.

DEGRADAREA BETONULUI ARMAT

Material de sinteza, betonul continua sa fie subiect al modificarilor chimice chiar si dupa priza si întarire. Aceste modificari sunt influentate de calitatile betonului (gradul de compactare, porozitate, omogeneitate), a unor produselor adaugate la preparare, precum si a mediul ambiant. Pentru betonul fara armatura metalica, aceste modificari nu sunt întotdeauna un factor de degradare (Panteonul de la Roma este înca în picioare). Nu acelasi lucru se poate spune în cazul betonului cu armatura metalica coroziva.

DEGRADARILE CHIMICE ale BETONULUI si COROZIUNEA ARMATURII

Carbonatarea betonului, ca fenomen general : consta în transformarea chimica a unei parti a betonului sub inflenta dioxidului de carbon (CO_2) si a umiditatii din atmosfera în carbonat de calciu (CaCO_3),

Reactia chimica de carbonatare este însoțita de reducerea treptată a alcalinității de la 13 pH la 8-9 pH iar betonul nu mai poate asigura protecția armaturii care devine subiectul corodării. Rugina care se dezvoltă prin oxidare expandează, creează presiuni și fisurează, sau chiar expulzează, betonul care acoperea armatura, accentuând în felul acesta procesul degradării.

În același timp se creează un dezechilibru între armatura atinsă de oxidare și cea încă « sanatoasă », amândouă situate într-un mediu « acid ». Condițiile sunt create pentru formarea unei « pile electrice » în care armatura oxidată devine « anod » accelerând și mai mult corodarea.

Prezența sarurilor de clor sau a sulfatilor – degradări specifice :

apar în beton sub influența curenților de aer marin (bogati în cloruri) ca urmare a dezghețului cu produse bogate în saruri, a poluării aerului sau din produse adăugate la prepararea betonului. Penetrând la nivelul armaturilor, clorurile provoacă de asemenea corodarea oțelului, formând oxidul de fier și clorura ferică.

Cunoașterea patologiilor de degradare a betonului conduc la diferite tipuri de reparații și metode de realizare. Arhitectul « dirigor » trebuie să înțeleagă întreaga « partitură » chiar dacă « nu cântă la niciun instrument »

REPARAREA BETONULUI ARMAT O ALT FEL DE RESTAURARE

În urma diagnosticului privind degradările betonului și originile patologice care le-au provocat avem la dispoziție soluții tehnice de reparație și conservare :

REPARAREA TRADITIONALĂ ÎN URMA CARBONATĂRII BETONULUI

- Curățirea paramentului de beton : sablare uscată sau umedă, cu aburi sau criogenie, decapajul vopselelor etc.
- Degajarea completă, prin înlăturarea betonului inclusiv în spatele armaturilor corodate, și în plus 4-5 cm de armatura « sanatoasă »
- Înlăturarea ruginii prin sablare și tratarea anticorozivă a armaturilor
- Umplerea lacunelor de beton cu un mortar de protecție cu calități alcaline, formulat și fabricat în uzină,
- Reparația tradițională a betonului armat necesită o protecție a suprafeței reparate, sau al întregului parament din beton

PROTECȚIA BETONULUI DUPĂ REPARAȚIE

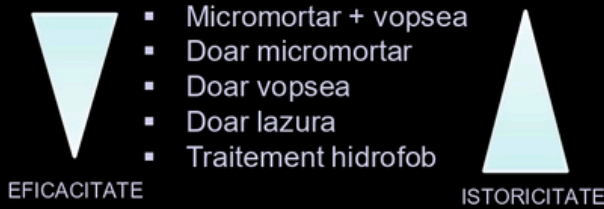
Cu scopul

- De a favoriza uscarea reparației, limitând patrunderea umezelii și lăsând în același timp să respire betonul reparaat
- De a limita penetrarea unor noi poluanți (CO_2 , cloruri, sulfati etc.). Putem compara acest principiu cu cel al « Gore Tex »-ului

Cu cât aplicăm mai multe straturi cu atât crește eficacitatea protecției, dar în detrimentul autenticității istorice a paramentului din betonul aparent,

■

De exemplu :

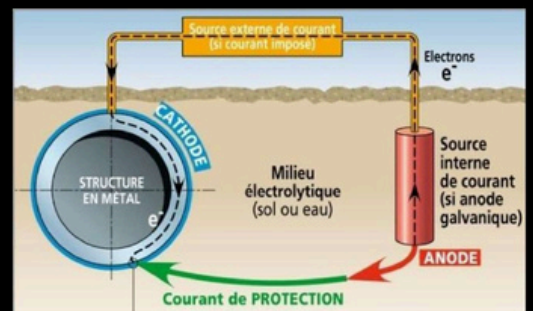
TRATAMENTE ELECTRO-CHIMICE

1. INHIBITORII de COROZIUNE

- Împiedica sau întârzie oxidarea armaturilor
- Pot fi utilizați preventiv, ca aditiv la prepararea betonului, sau curativ, aplicat pe suprafața betonului, sub formă lichidă, gel sau pastă, cu speranța că va migra până la nivelul armaturii
- Avantaje : simplu de pus în opera, permitând totodată conservarea betonului aparent
- Dezavantaje : datorită porozității variabile a betonului, dificultăți de control; a migrației, a concentrației și a stabilității la nivelul armaturilor.
- Diferitele tratamente cu inhibitori a paramentelor din beton aparent, sunt, din păcate, departe de a fi convingătoare,

2. PROTECTIA CATODICA

- Consistă în conectarea unui anod artificial la armatura betonului, care devine « catod » în «electrolitul» beton cu un 8-9 PH. Datorită curentului de slabă intensitate, anodul artificial(+) se sacrifică în favoarea armaturii,
- Tratamentul este permanent și continuu până la consumarea totală a anodului artificial
- Protecția catodică poate fi cu sursă internă de curent, similar funcționării pilei electrice, prin instalarea unor anodi sacrificiali din zinc, sau cu curent impus de la o sursă externă.
- Avantaje : tratament eficient pentru inhibarea coroziunii armaturilor și durabilitate mare cu condiția întreținerii, a controlului permanent și a longevității anozilor.
- Dezavantaje : Inestetic și, prin consecință, nu este adaptat pentru monumente istorice și de arhitectură; tratament ce impune întreținere și supraveghere permanentă.

Exemplu de anod auxiliar și a rețelei de alimentare cu curent impus de la o sursă externă. Vizibil și neadaptat restaurării betonului și patrimoniului monumental și de arhitectură

Exemplu de anodi sacrificiali din zinc, racordați la armături. Tratament galvanic mai puțin vizibil, dar cu coeficient mare de incertitudine privind longevitatea anozilor (înainte de epuizare)

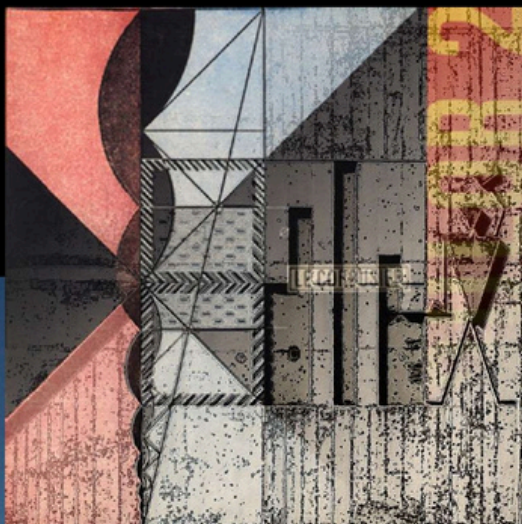

3. RE-ALCALINIZAREA BETONULUI

- Scopul acestui procedeu est crearea unui « inel alcalin » în jurul armaturii prin marirea pH-ului.
- Se creaza un curent de polarizare între un anod metalic, plasat la suprafata paramentului si scaldat într-un electrolit alcalin (pasta celulozica) si care este conectat la armatura care devine catod.
- Datorita curentului electric impus de o sursa exterioara, ionii OH migreaza spre armatura - catod creând în jurul ei un mediu de protectie alcalin.
- Este un tratament temporarcu o durata de aproximativ o luna si este adaptat pentru suprafete mari cu geometrie simpla : poduri si viaducte autorutiere, turnuri de apa, baraje etc.
- Avantaje : permite cresterea rapida a pH-ului în jurul armaturilor cu pastrarea paramentului de origine.
- Dezavantaje : realizare complicata si complexa supusa unor masuri importante de securitate; durabilitate incerta si riscul producerii de produse expansive; posibila îngalbenire a betonului în contact cu pasta electrolitica alcalina.

OBSERVATIE IMPORTANTA :

ÎNAINTEA ALEGERII SOLUTIILOR DEFINITIVE DE REPARARE A BETONULUI ARMAT, TESTELE DE FEZABILITATE SI DE VALIDARE « IN SITU » SUNT OBLIGATORII !

54 - BRIEY

Unitatea de locuire Le Corbusier

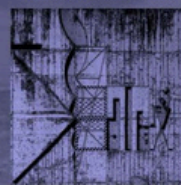
Restaurarea fatadelor din beton armat

Radu Medrea & Marc Ferauge – Architectes du Patrimoine
9 Villa Brune – 75014 Paris
IN – SITU s.a. Luxembourg

BIENALA NATIONALA de ARHITECTURA – ALTFEL
BUCURESTI – Octombrie 2025

Cronologie sumara à Unitatii de Locuire « Le Corbusier »

1959	Începutul santierului
1961	Livrarea « Unitatii de Locuire » în timp record
1963-1966	Abandonarea treptata si îngrijoratoare a apartamentelor Origine : crisa economica si plecarea militarilor de NATO
1981	« Dezafectarea » întregii cladiri de catre administratie În 1983 toate accesele sunt zidite, Constructia este destinata demolarii
1987	Spitalul Maillot devine proprietar pentru 1franc simbolic Creaza o scoala de infirmiere si revinde suprafetele nefolosite unui dezvoltator imobiliar
1988	Primele apartamente sunt cumparate de noii proprietari
1993	Inscrierea la Inventarul Suplimentar de Monumente
2005	Realizarea Studiului Prealabil de restaurare a fatadelor Realizarea diagnosticului pentru fatadele din B.A.
2006	Validarea solutiilor arhitecturale si technique de restaurare de catre DRAC si ABF Etapa prealabila cererii Permisului de Constructie Depunerea documentatiei pentru Permisul de Constructie Lansarea licitatiei pentru lucrari dupa obtinerea P.C.
2007	Prima trancha de lucrari demareaza în primavara anului Restaurarea s-a derulat timp de trei ani si tot atâtea faze de santier
2009	Receptia finala a lucrarilor de restaurare Noiembrie 2009

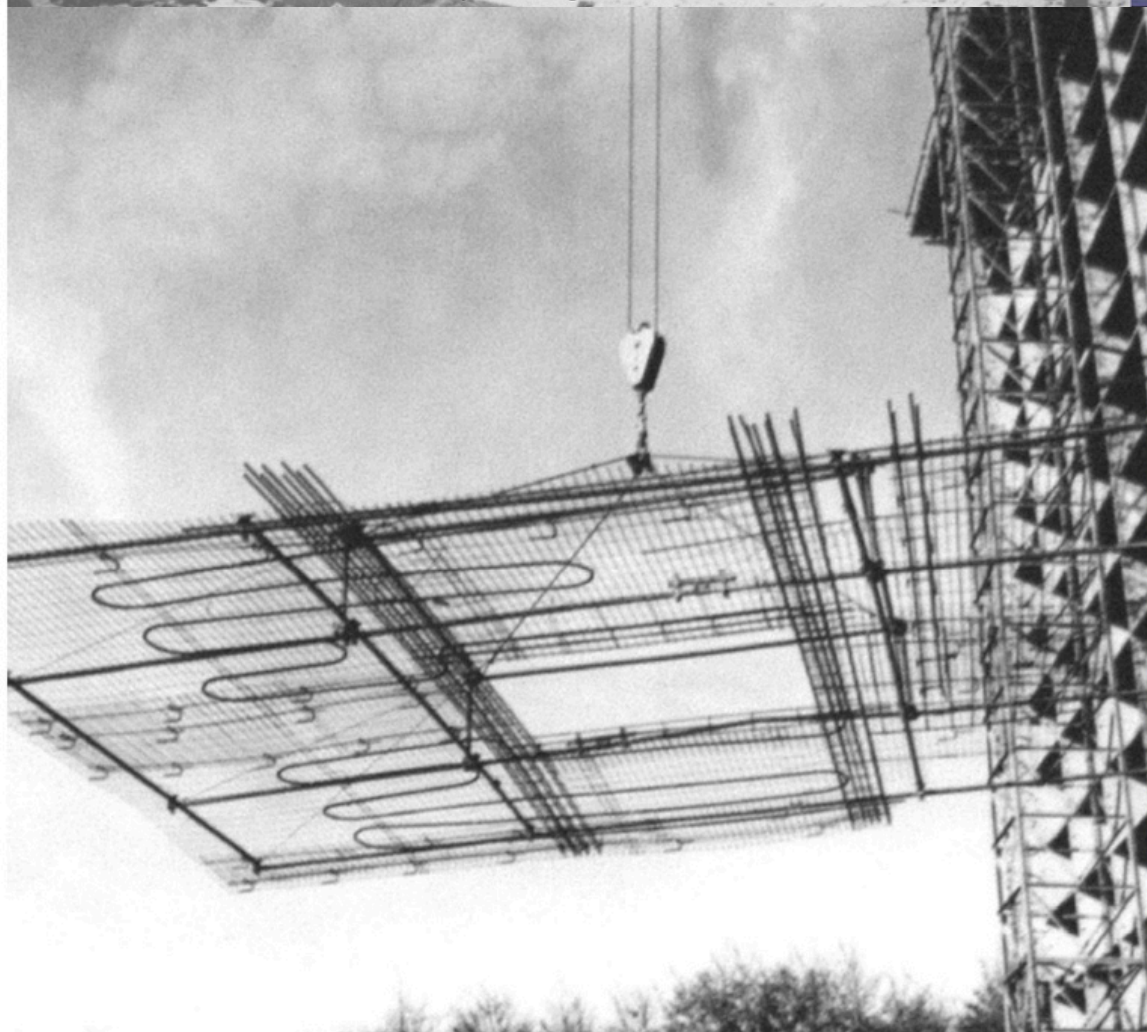

Iulie 1959 – Stâlpii diafragma
Cei 53 de stâlpi-diafragma din beton armat monolit sunt terminați

Foto. J.P. Bourraux

Istoria santierului

Încalzire prin pardoseala
Armaturile prefabricate ale dalelor au rețeaua de încălzire integrată

Foto. J.P. Bourraux

Istoria santierului

← Radiatoare infrarosii

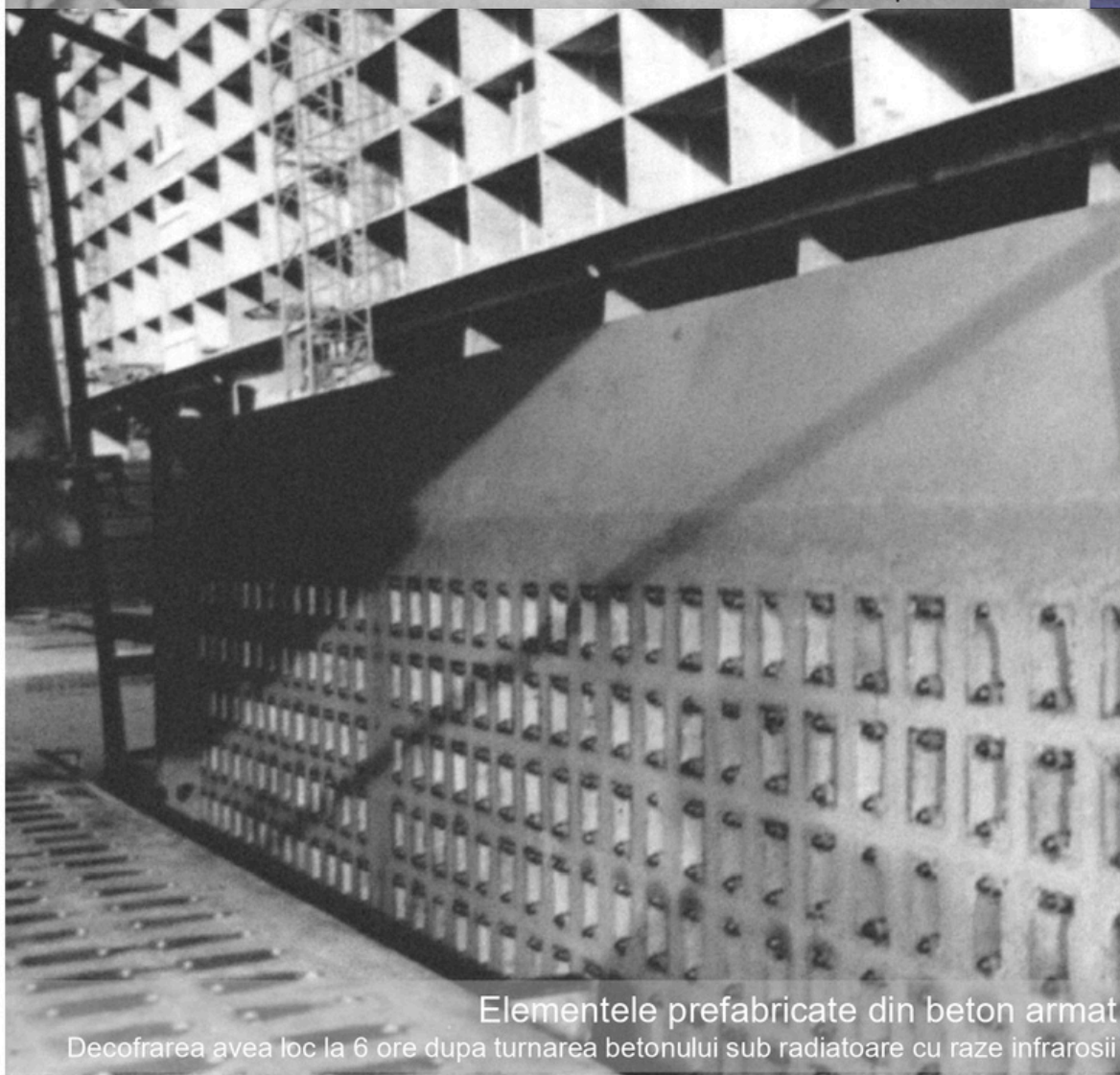
Elemente prefabricate din beton armat

Realizarea unui parapet prefabricat din beton armat sub radiatoare cu raze infrarosii destinate sa accelereze priza betonului

Istoria santierului

Foto J.P. Bourraux

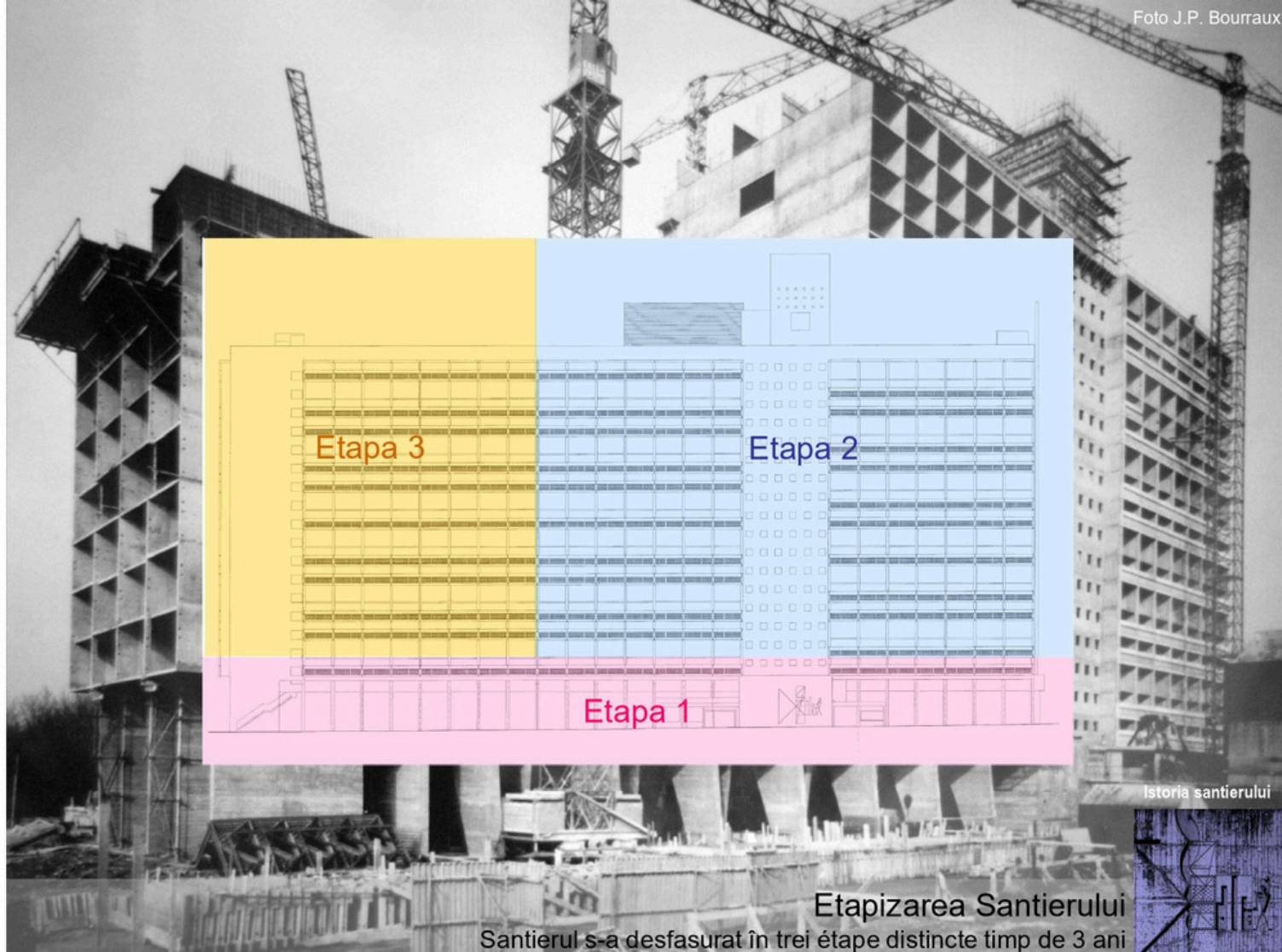

Elementele prefabricate din beton armat

Decofrarea avea loc la 6 ore dupa turnarea betonului sub radiatoare cu raze infrarosii

Istoria santierului

Istoria santierului

Etapizarea Santierului
Santierul s-a desfasurat în trei etape distincte timp de 3 ani

Istoria santierului

1961 – Fotografie color a fatadei Estice
Fondul fotografic al funfatiei « Le Corbusier »

ASTRA. ACTA BIBLIOTHECAE

de Ana DONȚU. foto & video: Mircea ȚIBULEAC

O nouă revistă pentru cercetarea sibiană

În cadrul programului cultural „Cărțile ASTRA”, Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu a prezentat primul număr al revistei **ASTRA. ACTA BIBLIOTHECAE**, o nouă publicație de specialitate care reflectă preocupările instituției pentru cercetare, conservarea patrimoniului și dialogul interdisciplinar. Evenimentul, desfășurat în prezența unor numeroși reprezentanți ai mediului cultural și academic, a marcat debutul unei inițiative editoriale menite să consolideze rolul bibliotecii ca spațiu de întâlnire între știință, educație și comunitate.

Noua revistă științifică **ASTRA. ACTA BIBLIOTHECAE** își propune să devină o platformă editorială dedicată studiilor din domeniile umaniste – de la istorie, arheologie și patrimoniu cultural, până la biblioteconomie, restaurare și management cultural. Publicația continuă tradiția istorică a Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, reafirmând vocația instituției sibiene de centru activ de cultură și cercetare.

În cadrul lansării au fost prezentate conceptul editorial și echipa de redacție, iar invitații au subliniat importanța unei reviste științifice în peisajul cultural sibian și național, precum și nevoia de cooperare între instituțiile de cercetare din domeniul patrimoniului. Au luat cuvântul dr. Raluca Teodorescu, manager interimar al Muzeului Național Brukenthal Sibiu, dr. Bogdan Andriescu, cercetător în cadrul bibliotecii publice sibiene, prof. univ. dr. Zeno Karl Pinter, redactor-șef al publicației „Forschungen zur Volks- und Landeskunde” și prof. univ. dr. Dragoș Varga, redactor la Revista „Transilvania”, întâlnirea fiind moderată de dr. Răzvan C. Pop, istoric și director al Bibliotecii ASTRA Sibiu. Participanții au apreciat caracterul interdisciplinar al revistei și contribuția acesteia la consolidarea unei culturi a cercetării în cadrul bibliotecilor publice. Publicația este totodată un instrument de documentare și reflecție asupra patrimoniului cultural și a modului în care acesta poate fi valorificat științific.

dr. Răzvan C. Pop, istoric și director al Bibliotecii ASTRA

Ne bucurăm sincer de prezența dumneavoastră, mai ales pentru diversitatea profesiilor reprezentate astăzi. E un public specializat, cum e firesc, pentru că despre cercetare și publicații academice este vorba.

În viziunea noastră, o instituție de cultură are nevoie și de o revistă proprie, care să ofere un spațiu de publicare cercetătorilor. Am reușit acest lucru prin revista Bibliotecii Județene ASTRA, gândită ca o platformă deschisă atât colegilor noștri, cât și comunității academice din Sibiu și din țară — oameni conectați la instituții științifice și universitare.

Realizarea revistei a fost un efort colectiv: colegii noștri din departamentul editorial s-au ocupat de grafică, aranjare și editare, iar bibliotecarii-cercetători au contribuit cu articole din domenii variate, nu doar din biblioteconomie, ci și din istorie, arheologie, conservare, restaurare sau management cultural. Ne dorim ca acest demers să acopere întregul spectru umanist.

Biblioteca ASTRA nu a avut până acum o revistă științifică proprie. Au existat tentative, dar sperăm ca de această dată să construim o publicație solidă, durabilă, una care să se înscrie în categoria revistelor acreditate științific și să conteze în mediul academic. Structura ei e împărțită pe capitole tematice, în funcție de articolele primite.

Am privit și către alte exemple locale. Sibiu stă bine din acest punct de vedere — avem deja câteva reviste științifice importante: Revista „Transilvania”, Revista „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, Revista „Brukenthal Acta Musei” — iar acum, cu revista Bibliotecii ASTRA, se conturează un peisaj editorial solid. Cred că orașul oferă un cadru excelent pentru cercetare și publicare academică.

Pentru o bibliotecă, misiunea este complexă. Pe lângă catalogare și activitatea editorială, există relația constantă cu publicul, programele pentru copii, activitățile educaționale și, desigur, componenta de cercetare. Iar cercetarea fără o revistă proprie nu poate merge departe. De aceea am considerat că e momentul să avem o publicație care să reprezinte și acest palier de activitate.

Desigur, ne confruntăm cu dificultăți comune multor instituții culturale: resurse limitate, personal puțin, un public tot mai restrâns. Tocmai de aceea e important să continuăm, să consolidăm instituțiile serioase care dau consistență vieții culturale a Sibiului.

Această revistă este, în fond, un pas firesc spre normalitate: o nouă scenă de exprimare pentru cercetători și o dovadă că Biblioteca ASTRA își asumă rolul de instituție activă, implicată și conectată la mediul academic contemporan.

video: <https://we.tl/t-Mc1N43Upeo>

dr. Bogdan Andriescu, cercetător

Apariția unei reviste științifice la o bibliotecă județeană este, fără îndoială, un moment de bucurie. Muzeele din România s-au mișcat mai repede în această direcție: multe dintre ele au deja publicații științifice cu tradiții de zeci de ani — Revista „Apulum”, Revista „Acta Musei Napocensis”, Revista „Acta Musei Porolissensis” și altele. În schimb, bibliotecile, chiar și cele care dețin un patrimoniu valoros, au întârziat să-și valorifice editorial resursele. Există câteva excepții notabile, precum Revista „Libraria” a Bibliotecii Județene din Târgu Mureș, dar ele sunt rare.

De aceea, înființarea revistei științifice a Bibliotecii Județene ASTRA este un pas firesc și necesar. Este o formă de a aduce cercetarea în prim-planul activității bibliotecii și de a pune în circulație rezultatele muncii colegilor noștri.

Ne-am propus inițial să publicăm zece-douăsprezece articole, dar interesul a fost neașteptat de mare: primul număr conține 16 articole și o recenzie, din domenii diverse — arheologie, istorie, studii culturale. Toate respectă normele științifice de publicare: articole cu aparat critic, bibliografie și conținut riguros, fără eseuri libere.

Revista este structurată cronologic, de la perioada medievală până la contemporaneitate. Primele articole, semnate de Aurel Dragotă, Monica-Elena Popescu, Horia Ciugudean și Daniel-Costin Țuțuianu se referă la cercetări arheologice în perioada migrațiilor: Grupul Blandiana sau Necropola din Deva, un sit care oferă o perspectivă interesantă asupra pătrunderii maghiarilor în Transilvania.

Urmează studiile dedicate istoriei moderne. Răzvan Pop și Silviu Bunea semnează o monografie urbană a Bulevardului Victoriei, un model de cercetare locală bazată pe documente de arhivă și planuri cartografice. Iustina Fieraru abordează evoluția industriei sibiene din primul deceniu interbelic, pornind de la o cercetare arhivistică de doctorat.

În secțiunea dedicată exilului cultural românesc, Irina Racovițan readuce în atenție figura uitată a lui Nicolae N. Petra (1909–1985), originar din marginea Sibiului, care a creat în Mexic o revistă literară a diasporei românești și un proiect enciclopedic de mare anvergură.

Un alt text, semnat de tânărul cercetător Bogdan Bunaciu, propune o analiză a potențialului turismului balnear din Sibiu, de la primele băi istorice până la direcțiile posibile de dezvoltare. Este un exemplu de încurajare a noii generații de autori.

Secțiunea de studii culturale se deschide cu un articol al părintelui Constantin Necula, despre viziunea cronicarului bizantin Zosimas asupra împăratului Constantin cel Mare — o analiză rafinată asupra subiectivității istorice și a tensiunii dintre credință și putere.

video: <https://we.tl/t-czSCVgIxYe>

Dragoș Varga, redactor la Revista „Transilvania”

Încep cu „Transilvania”, tot o revistă a Consiliului Județean Sibiu și, pentru o vreme, aflată sub auspiciile Bibliotecii ASTRA. Îmi amintesc începuturile din anul 2000, când profesorul Mircea Tomuș ne-a chemat pe mine și pe Radu Vancu în redacție, propunându-ne să reluăm revista. Atunci, „meșteșugul” era încă foarte manual – numere trimise pe dischetă, corecturi pe coli tipografice, căutarea culorii copertei la rotativă. A fost o școală tehnică și de răbdare.

Între timp, s-a schimbat accentul: dintr-o publicație culturală „cu de toate”, Transilvania a devenit, din 2009, o revistă științifică. Așa apar alte provocări: e greu să atragi constant autori dintr-o arie de cercetare relativ restrânsă, iar presiunea indexărilor, a punctajelor și a factorilor de impact schimbă felul în care scriem și publicăm. Uneori se pierde bucuria cercetării în „malaxorul” evaluărilor.

De aceea, sfatul meu pentru debutul noii reviste a Bibliotecii ASTRA: bucurați-vă de primele numere, înainte de a intra cu totul în logica indexării. Apoi, inevitabil, veți avea de construit o arhitectură solidă: peer review pe domenii, evaluări colegiale, rată de respingere asumată, numere tematice coerente, vizibilitate academică și disciplină editorială – toate acestea contează dacă ținta este o poziționare bună în bazele de date internaționale.

E important și contextul instituțional. Biblioteca ASTRA a devenit, în ultimii ani, un hub cultural: programe pentru copii și adolescenți, ateliere, evenimente pe toată durata verii – un ritm rar întâlnit la biblioteci județene. O revistă științifică vine firesc să așeze un fundal academic pentru tot ce se face aici și poate fi nucleul unui grup de cercetare capabil să atragă finanțări, mai ales în zona de cultural heritage.

Și universitatea are, la rândul-i, un rol: la Facultatea de Litere și Arte se deschide laboratorul de Digital Humanities, iar la Istorie – unul dedicat cultural heritage, cu infrastructură pentru documentare și explorare. Sunt resurse care pot alimenta proiecte comune, dosare de cercetare, volume tematice.

Nu uit nici munca „invizibilă” a editurii și a echipelor tehnice. Cine a stat o zi în atelier știe: zgomotul mașinilor, mirosul legăturii, corecturile fără sfârșit. E un efort greu și discret, fără de care nicio revistă nu există.

În fine, felicitări pentru acest început. Avem deja în Sibiu exemple puternice, iar colaborările inter-instituționale (bibliotecă, muzee, universitate) pot face diferența. Să menținem ritmul și standardele – și să nu uităm bucuria cercetării, chiar și atunci când intrăm în rigorile indexării.

video: <https://we.tl/t-zKRB7jX63N>

dr. Raluca Teodorescu, manager interimar al Muzeului Național Brukenthal Sibiu

Este o deosebită plăcere să constatăm că lansarea acestei reviste științifice marchează un moment important: acela în care o instituție de cultură își asumă în mod explicit rolul de facilitator al cercetării, al patrimoniului și al colaborării interinstituționale.

Am urmărit cu interes evoluția: acum două decenii, la momentul la care am fost la rândul meu implicat într-un demers similar, lucrurile erau foarte diferite – mecanica tipografiei, dischetele, rotația culorilor – toate acestea evocă efortul „manual” al generațiilor trecute.

Astăzi, provocările sunt de altă natură: revista trebuie să atingă criteriile de indexare, să adune colaboratori din afara instituției, să opereze transparent cu recenzori externi, să acceseze visibilitate națională și chiar internațională.

Am remarcat cu deosebire două aspecte ale acestei inițiative:

- 1. Echipa editorială și colectivul științific au o compoziție interdisciplinară și un caracter național – ceea ce adaugă greutate publicației.*
- 2. Colaborarea interinstituțională este deja prezentă, ceea ce este esențial pentru o revistă care aspiră la cota ridicată – articolele nu trebuie să provină doar din interiorul instituției, ci să reflecte o comunitate științifică mai largă.*

Amintesc, de asemenea, că accesibilitatea online (open access), majorarea prezenței în bazele de date academice și includerea în platforme digitale devin criterii esențiale: chiar și instrumente moderne precum ChatGPT caută surse valide și verificabile – deci publicarea trebuie să răspundă acestei cerințe.

În contextul muzeului pe care îl reprezint – instituție cu colecții valoroase, cu publicații de tradiție ce își datorează longevitatea colaborărilor, rezistenței și editării consistente – vă asigur de susținerea noastră. Succesul revistei ține de consecvență, de coerența aparițiilor, de diversitatea autorilor și de respectarea standardelor editoriale academice. Colaborarea este cheia: schimburi de articole, cooperare inter-instituțională, implicare în rețele naționale și internaționale – toate construiesc rădăcina pe care revista se poate dezvolta.

Vă felicit încă o dată pentru acest început și vă oferim sprijinul nostru pentru orice demers ulterioară – astfel încât revista să își îndeplinească potențialul și să devină o veritabilă platformă de cercetare în domeniul patrimoniului și al științelor umaniste.

video: <https://we.tl/t-xbH8Xg4JqE>

Zeno Karl Pinter, redactor-șef al publicației „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”

Îi felicit sincer pe colegii de la Biblioteca ASTRA pentru curajul acestui demers editorial. Lansarea unei reviste științifice este întotdeauna un act de ambiție și de responsabilitate, mai ales într-un oraș ca Sibiu, unde numărul publicațiilor academice este deja remarcabil. Cu toate acestea, fiecare nou volum care încearcă să se impună în peisajul cultural al orașului aduce un plus de vitalitate și diversitate.

S-a vorbit aici despre începuturi. Mi-am amintit atunci de un vers al lui Lucian Blaga: „Orice început se vrea fertil.” Aș adăuga că orice început este și dificil. Nicio revistă nu s-a născut fără efort, fără sincope, fără momente de cumpănă. Dar tocmai aceste etape construiesc consistența unei publicații.

Revista *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, pe care am onoarea să o coordonez, a avut la rândul ei un debut aparte. A luat ființă în 1956, într-un scurt moment de deschidere culturală, când s-a permis din nou minorității germane să-și organizeze activitatea științifică. Primul număr, tipărit în 1958, a fost retras și distrus, iar publicația a renăscut un an mai târziu, în 1959 – de atunci, cu toate dificultățile, și-a continuat drumul, devenind una dintre revistele de referință din Sibiu.

Experiența aceasta arată cât de mult contează perseverența și standardul editorial. Într-o lume în care evaluarea vine nu doar din interiorul comunității academice, ci și din partea unor organisme internaționale, nu ne mai putem permite să coborâm ștacheta.

Menținerea exigenței, continuitatea aparițiilor și deschiderea spre colaborări interdisciplinare sunt garanțiile unei reviste solide. Sunt convins că noua publicație a Bibliotecii ASTRA are toate premisele să reușească – și îi doresc să-și găsească locul firesc între revistele de prestigiu ale Sibiului.

video: <https://we.tl/t-xbH8Xg4JqE>

DE LA ROBOȚI DE ZIDĂRIE LA PROIECTARE ASISTATĂ DE AI

CONSTRUCȚIILE SE REINVENTEAZĂ ÎN 2025

Industria construcțiilor traversează o transformare profundă. Automatizarea, digitalizarea și inteligența artificială nu mai sunt doar concepte de viitor – ci realități care modelează deja șantierele și birourile de proiectare din România. De la roboți de zidărie care preiau sarcinile repetitive, la platforme BIM și algoritmi de proiectare asistată de AI, companiile care adoptă aceste tehnologii devin liderii unei noi paradigme: construcția inteligentă.

AUTOMATIZAREA DEVINE ESENȚA NOII ERE ÎN CONSTRUCȚII

Un exemplu relevant este sistemul SAM (Semi-Autonomous Mason), dezvoltat de Construction Robotics, conceput să colaboreze cu zidarii umani și să le amplifice productivitatea. Studiile arată că SAM poate crește eficiența lucrărilor de zidărie de până la cinci ori și reduce costurile cu forța de muncă cu peste 50% (Construction Robotics, 2024).

O altă inovație notabilă este Hadrian X, dezvoltat de Fastbrick Robotics, un sistem robotic capabil să transporte și să poziționeze automat cărămizi, cu o precizie milimetrică și pierderi de material aproape inexistente (ScienceDirect, 2024).

În zona utilajelor grele, compania Built Robotics a dezvoltat kituri retrofit care transformă excavatoarele și buldozerele convenționale în utilaje autonome. Acestea pot executa săpături și lucrări de nivelare fără operator uman, folosind GPS și algoritmi de învățare automată (Built Robotics, 2024).

Potrivit unui studiu internațional privind tendințele roboticii în construcții („Robotics in the Construction Sector: Trends, Advances, and Challenges”, Springer, 2024), aceste sisteme pot efectua sarcini cu o precizie mai mare decât operatorii umani și contribuie la creșterea calității și siguranței execuției.

Totuși, această revoluție tehnologică ridică o întrebare crucială: cine sunt jucătorii pregătiți să facă pasul decisiv și cum se repositionează piața locală?

BUSINESS INTELLIGENCE ÎN CONSTRUCȚII – O PRIVIRE EXCLUSIVĂ ASUPRA PIEȚEI

Pentru a înțelege cum se transformă industria, echipa IBC Focus a realizat o Analiză de piață complexă și un Catalog exclusiv – TOP 100 Constructori din România 2025. Acest studiu oferă o imagine de ansamblu asupra celor mai puternici 100 de antreprenori generali, companiile care controlează aproape o cincime din întreaga industrie a construcțiilor.

DE CE TOP 100 ESTE UN GHID ESENȚIAL ÎN 2025

Ediția din acest an a TOP 100 Constructori din România nu este doar un clasament, ci un instrument strategic de business intelligence, menit să ofere o radiografie reală a pieței construcțiilor.

Interviuri exclusive cu lideri din industrie – PORR, Erbașu, Ubitech, Sagex – care oferă perspective autentice despre provocările și oportunitățile actuale;

Analiza companiilor care controlează 20% din piața construcțiilor din România;

Peste 350 de șantiere și proiecte analizate, pentru o înțelegere detaliată a dinamicii sectorului;

Strategii concrete pentru consolidarea și extinderea afacerilor, adaptate contextului economic din 2025.

Prin această ediție, IBC Focus oferă nu doar date, ci context, viziune și direcție, transformând informația în avantaj competitiv pentru profesioniștii din domeniu.

PROVOCĂRILE ADOPTĂRII ȘI OBSTACOLELE REALE

Deși automatizarea câștigă teren, tranziția nu este lipsită de dificultăți:

Costurile ridicate pentru implementare și mentenanță reprezintă principalul obstacol (Mordor Intelligence, 2025);

Deficitul de competențe digitale – potrivit studiului „Collaborative Robotics Adoption in Construction” (arXiv, 2023), încrederea și percepția de siguranță sunt factori-cheie în acceptarea tehnologiei;

Integrarea dificilă între sistemele BIM, ERP și IoT, care rămâne o provocare operațională (RICS, 2024);

Rezistența culturală la schimbare, mai ales în organizațiile tradiționale;

Reglementările insuficient adaptate la realitățile construcțiilor automatizate.

PERSPECTIVE ȘI TENDINȚE PENTRU 2025 ȘI DINCOLO

Piața globală a inteligenței artificiale aplicate în construcții este în plină expansiune. Analize recente arată că segmentul de proiectare generativă și planificare automatizată reprezintă deja peste 35% din valoarea globală a pieței (Mordor Intelligence, 2024).

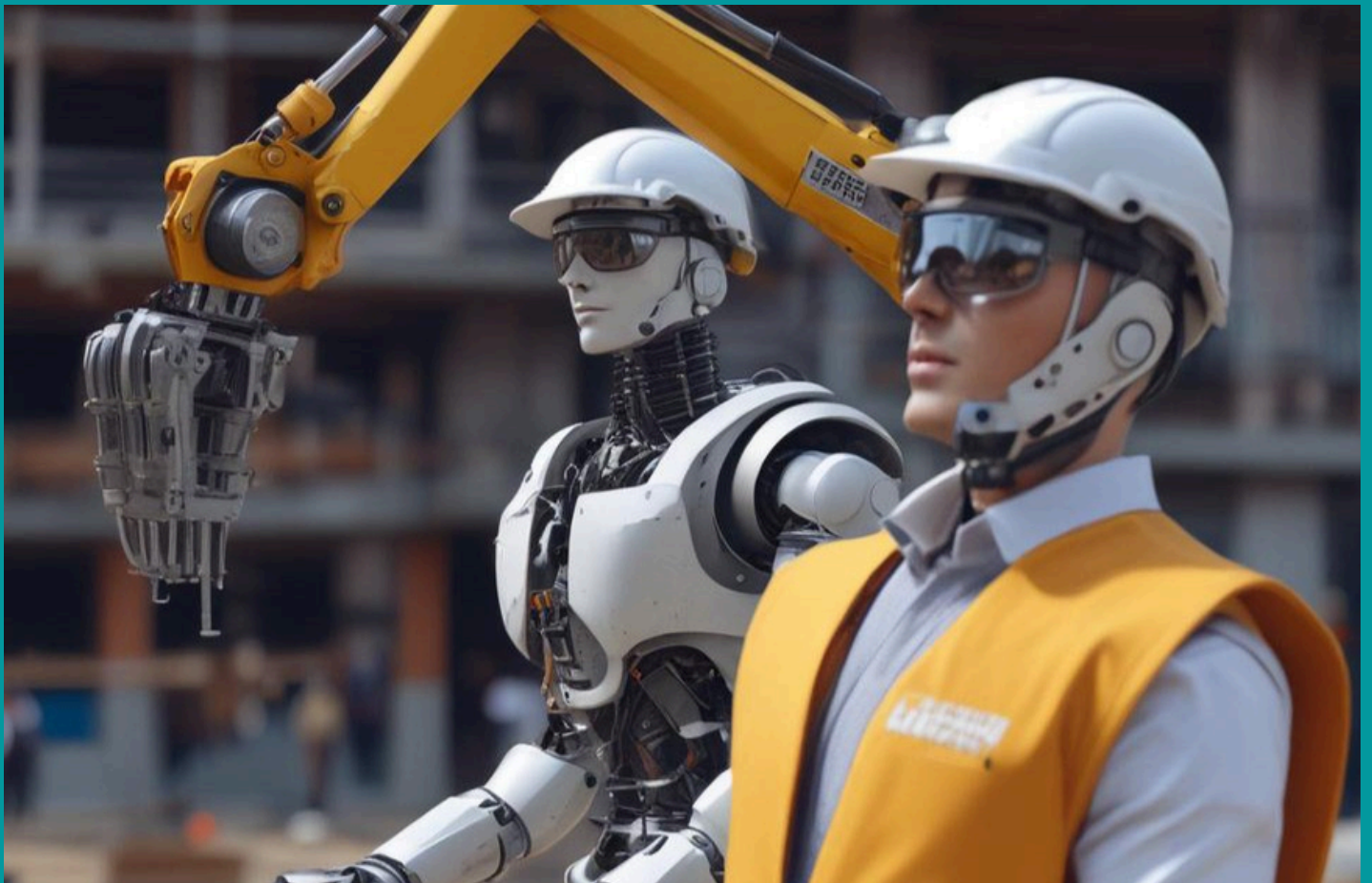
În același timp, soluțiile de monitorizare a șantierelor prin drone și senzori IoT câștigă teren, fiind printre cele mai rapide forme de automatizare adoptate (Global Market Insights, 2025).

În cercetare, apar sisteme de asamblare autonomă și planificare robotică adaptivă, capabile să se recalibreze în timp real, ceea ce va transforma complet faza de execuție în următorul deceniu (Springer, 2024).

CONCLUZIE

Automatizarea industrială în construcții nu mai este un scenariu futurist, ci o realitate care redefineste standardele de eficiență, siguranță și calitate.

În România, adoptarea acestor tehnologii merge în paralel cu nevoia de date strategice și analize de piață precise – un domeniu în care IBC Focus, prin Top 100 Antreprenori Generali în Construcții 2025, oferă instrumentul ideal de orientare și decizie pentru profesioniștii din construcții.

UAR SIBIU

CENTRUL DE CULTURĂ ARHITECTURALĂ

ECHIPA DE REDACȚIE

Mircea ȚIBULEAC - redactor șef
Ana DONȚU - redactor&tehnoredactor
Dorin BOILĂ - redactor
Claudia ȘTEFĂNESCU - corector

CORESPONDENȚI

- Răzvan HATEA
- Raluca HAGIU
- Lucian MIHĂESCU

COLABORATORI

- Beatrice-Gabriela JÖGER
- Mircea CORCODEL
- Radu MEDREA

CONTACTE

Adresă:
Piața Mică nr. 24, Sibiu
Telefon:
0371.399.192
Email:
filiala@uarsibiu.ro
Website:
www.uarsibiu.ro